

Numerična cena mesečno 26 Din, za
izposojnino 60 Din.

Uredništvo

Ljubljana, Karlova ulica 5. Telefon 100,
3122, 3123, 3134, 3135 in 3136.

Maribor: Aleksandrova cesta 18. Telefon
11. 440.

Čebot: Kocanova ul. 2. Telefon 100, 101.

Recepti se ne vračajo. - Ostalo po tarifi.

JUTRO

Upravištevno Ljubljana, Prešernova ul. 64
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126

Imenitni oddelki: Ljubljana, Prešernov
ulica 4. Telefon št. 2492.

Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 18. Telefon št. 455.

Podružnica Čebot: Kocanova ulica št. 2
Telefon št. 190.

Računi pri pošti. Čet. savodih. Ljubljana
št. 11.342; Praga št. 78.160; Wina
Nr. 105.241.

Ljubljana, 29. avgusta.

Mučna pogajanja v Haagu so odvrnili pozornost od drugih aktualnih problemov v mednarodni politiki. Tako je javnost precej pozabila na razorožitveni problem, ki ga je angleška delavska stranka takoj ob prevzemu oblasti zapisala med prve točke svojega vladnega programa. Da ne bo pomote, je treba takoj omeniti, da ne gre za neposredno in popolno razorožitev, marveč za znižanje in omejitve v oboroževanju. Za Anglijo pa je predvsem aktualno vprašanje bodočih odnosov sil na morju. Marsikaj kaže, da je zadeva zadnje mesece precej dozorela. V Londonu in Washingtonu in tudi v nekaterih ženevskih krogih upajo z uspehom razorožitvenih prizadevanj prignati skrajno nerazveseljeni vtisi, ki ga dela grda mešetarija v nizozemski prestolnici.

Pomorska »konferenca treh«, ki jo je sklical l. 1927. tedajni predsednik Zedinjenih držav Coolidge v Ženevo in sta se je poleg Amerike udeležili samo Anglija in Japonska, je doživela popoln polom. Sprčo silne obrekovale kampanje je propadel tudi lanski francosko-angleški pomorski kompromis, ki naj bi služil za podlago nadaljnjim pogajanjem med silami. Vse razorožitvene »predkonference« v Ženevi zadenejo ob tako rekoč nepremostljivo rivaliteto na morju med Zedinjenimi državami in britskim imperijem. Pripravljalni odbor za bodočo svetovno razorožitveno konferenco je popolnoma ohromel in ne ve drugega kot priporočati obema glavnima pomorskima silama, da se sporazumeta sami glede kakršnekoli formule o znižanju in omejitvi oboroženja na morju. Zdaj pa se naenkrat čuje, da ta sporazum ni daleč.

Ko se je predsednik Hoover nastanil v Beli hiši, je kmalu sporočil svetu, da se namerava z vso resnostjo lotiti rešitve pomorskega razorožitvenega vprašanja. S še večjim povdankom je naglasil potrebo sporazuma v tej zadevi novi angleški ministrski predsednik. V enem svojih prvih govorov v spodnji zbornici je Macdonald dal izraza prepričanju, da je bistveni pogoj za splošno zmanjšanje bojnih brodovij predhodni sporazum med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami. Macdonald je tudi formalno pristal na načelo pomorske enakosti med obema anglosaskima veselislama, od katerega ameriška admiraliteta nikakor neče odnehati. Obenem je izrazil namero, da skliče v London novo pomorsko konferenco, ki naj bi dopolnila konvencijo, sklenjeno l. 1922. v Washingtonu. Te izjave so seveda bile glasno pozdravljene onstran Atlantskega oceana.

Na ta način so bili podani novi temelji za pogajanja, ki so se odšle vršila med Macdonaldom in ameriškim veleposlanikom v Londonu, proslulim generalom Dawesom. Sredi junija je razglasil Dawes v svojem znamenitem govoru v Londonu, da ne gre za kako okostenelo, aritmetično enakost med obema mornaricama, ki je praktično neizvedljiva, marveč za sporazum, ki bo upošteval tudi posebne razmere in potrebe obeh sil.

Časopisje je objavilo nedavno, da je sporazum pred durmi. Ta novica je bila sicer demantirana, vendar se splošno veruje, da so pogajanja močno napredovala. Pred nekaj dnevi se je vršila v Beli hiši konferenca, na kateri je predsednik Hoover razpravljal s svojimi sodelavci o načrtu pomorske pogodbe med Anglijo in Zedinjenimi državami. Takoj nato je poslanik Dawes podal londonski vladi izjavo, ki je po zadržljivu časopisja izzvala največje zadovoljstvo.

Ce se vse te vesti obistinijo, ne bo prišel Macdonald praznih rok na jesensko zasedanje Društva narodov v Ženevo. Tako bi se vsaj nekoliko ublažil skrajno neprijetni dojem, ki ga je izzvalo vladjanje v Haagu.

Pomorska razorožitvena konferenca

Washington, 29. avgusta. a. Danes so bili referati o pogajanjih za pomorsko razorožitev ponovno predmet razprav v Beli hiši. V debati so obširneje govorili predsednik Hoover, državni tajnik Stimson, državni podtajnik Kotten in nekoliko strokovnjakov v pomorskih vprašanjih.

Posebno obširno so razpravljali o angleškem predlogu glede zmanjšanja števila lahkih mlinih križark. Angleški predlogi so zelo sprejemljivi, tako da upajo, v skorajšnjo rešitev tega vprašanja. Sklenjeno je bilo, da naj o angleških predlogih poda svoje mnenje še ameriški vojni-mornariški urad, ki se v bistvu strinja z angleškimi predlogi in želi samo nekaj tehničnih izprememb.

Angleška mornarica v Šibeniku

Šibenik, 29. avgusta. 8. Angleška vojna mornarica bo priplula v šibeniško luko 6. septembra ter bo ostala v njej do 26. oktobra. Angleško brodogoj do dospel v Šibenik v štirih skupinah. Najprej bodo došli štiri križarke najmodernejšega tipa, za tem pa poveljniški brodovi s sedmimi podmornicami in dvema rušilcema, nadalje divizija rušilcev in končno letalska matična ladja »Eagle« z več rušilci.

Naš odgovor na bolgarske izgovore

Nova nota poslanika Nešića kot replika na bolgarski odgovor glede amnestije vojnih krivcev - Krivda generala Žekova

Beograd, 29. avgusta. a. Naš poslanik v Sofiji g. Ljubomir Nešić je izročil bolgarski vladi kot odgovor na njeno poslednjo noto glede na zakon o amnestiji tole noto:

»Vlada kraljevine SHS sprejema z zadovoljstvom na znanje izjavo v Vaši noti, da krivci, na katere se nanaša zakon o amnestiji od 6. julija t. l., nimajo ničesar skupnega s kaznivimi dejanji, o katerih govorijo člani 118 do 120 neuilleske mirovne pogodbe, kakor tudi pojasnila, s katerimi ste blagovolili opremiti to svojo izjavo.

Srečen bi bil, da bi mogel svoj odgovor na to omejiti. Ker pa vsebuje vaš odgovor tudi po mojem mnenju neopravičeno in nepotrežno kritiko note, ki sem jo po naredbi svoje vlade imel čast izročiti 23. julija t. l. Vašemu namestniku g. Ljapčevu, ministrskemu predstniku in ministru notranjih del, kakor tudi poizkus, da k gotovim dejstvom, navedenim v moji noti, izrečete opazke, izjave začudenja in obžalovanja, da je bila ta nota sploh izročena, mi je čast odgovoriti Vam z naslednjimi pojasnili:

Vlada kraljevine SHS, prežeta z željo, da doprinese k ustvaritvi atmosfere vzajemnega zaupanja in uvaževanja med obema narodoma, mi je naročila, da izročim noto od 23. julija t. l. šele ko je bila ugotovljena, da na drug način ne more dobiti pojasnila, ki ste mi ga izvolili dati. Vsa moja, v prijateljskem duhu izrečena vprašanja so namreč ostala brez zadostnega odgovora.

Vlada kraljevine SHS pa smatra, da je to pojasnilo potrebno zaradi visokega cilja, h kateremu streme vse vlade in vsi narodi in ki jih omenja Vaša nota od 2. avgusta t. l. Novi mednarodni pravni red, po katerem bodo izključene strahote vojne in po katerem se bodo spori med narodi reševali mirnim potom, — kar smatra vlada kraljevine SHS za ideal, h kateremu teže vsi civilizirani narodi, — se more samo tako ustvariti, ako se vzpostavi tudi čvrsta vera v vrednost mednarodnih dogovorov in splošne uporabe načel mednarodnega prava. To vero pa je mogoče vzpostaviti le s tem, da se pokaže, da je odkrito gaženje ne samo principov mednarodnega prava, ki so doslej obstojali, temveč tudi moralnih zakonov, ki so skupni vsem civiliziranim narodom, ako je naredba bolgarske vrhovne komande o pobijanju srbskih inteligentov, popov, učiteljev, profesorjev, lekarnarjev itd. brez sodbe ostala ne

samo nekaznovana, temveč se naknadno na nekak način celo oprošča. To je razlog, — v kolikor je v moji noti od 23. julija tekočega leta navedena zapoved generalisima Žekova, — da je moja vlada smatrala za potrebno na ta način povdariti, da ne gre za to, kar splošno imenujejo vojne krivice, torej za dejanja, ki jih je mogoče tolmačiti z vojno psihozo, marveč, da gre za krivice popolnoma izjemnega značaja, za katero je njej neznan, da bi jih bila storila katerakoli druga vojskujoča stranka in glede na katere je prepričana, da jih mora obsoditi tudi sama kraljevsko-bolgarska vlada.

V Vaši noti od 2. avgusta se trdi, da se po izvršenem pregledu arhiva vrhovne komande ni moglo ugotoviti, da bi bil glavni poveljnik bolgarske armade izdal kako zapoved, naj se uniči srbska inteligenca v okupiranem področju. Usojam si pripomniti, da je pač popolnoma vseeno, ali se danes nahaja ta dokument v arhivu vrhovne komande; glavno je, da je to povelje obstajalo in da se je tudi izvrševalo.

Nekateri izvrševalci tega povelja so bili soljeni od bolgarskih vojnih sodišč ter oproščeni zato, ker so sodišča smatrala, da so morali tako povelje v času vojne kot podrejeni izvrševati.

Vlada kraljevine SHS zares ni podvela nobenega koraka povodom amnestije generala Žekova 26. julija 1924, ker ta amnestija ni obsegala tudi te krivde. Ako bi vlada kraljevine SHS tudi to pot na vprašanje, storjeno ustno in ne formalno, v svojem času dobila odgovor, ki ste mi ga sedaj izvolili poslati, bi se s tem odgovorom zadovoljila. V ostalem je to baš najboljši dokaz, da vlada kraljevine SHS iskreno želi, da po svojih močeh doprinese k pozabljenju težke preteklosti. Ona nima nobenih revindikacij, niti se je ne tiče usoda krivcev kot oseb. Njej je bilo izključno na tem, ne zaradi preteklosti, temveč v interesu bodočnosti — da se na noben način ne ustvari mnenje, kakor da bi bilo danes mogoče iz katerekoli razloga zvaliti s krivcev samih moralno odgovornost, ki mora spremljati tako kršitev mednarodnih pravic in osnovnih moralnih zakonov civiliziranega sveta.

Poslanik Vlkov pozvan v Sofijo

Sofija, 29. avgusta a. Koncem tega tedna prispe na poziv vlade v Sofijo bolgarski poslanik v Rimu general Vlkov.

Temeljita reorganizacija beograjske občine

Sestava novega mestnega statuta - Nova razporeditev mestnih uslužbencev in ureditev njihovih prejemkov

Beograd, 29. avgusta. r. Nova občinska uprava v Beogradu pod vodstvom inž. Miloša Savčiča je po razčiščenju raznih korupcijskih afer pričela sedaj pripravljati temeljito reorganizacijo celokupne občinske uprave. Posebna komisija je izdelala nov mestni statut, ki bo stopil v veljavo s 1. januarjem. Reorganizacija, ki jo predvideva ta statut, gre za tem, da se kar najbolj poenostavi občinska uprava, poveča kontrola in obenem zmanjšajo upravni izdatki potom temeljite in smotne redukcije uradništva. Vsi občinski uradniki bodo z uveljavljenjem novega statuta stavljeni na razpoloženje in na novo razvrščeni, pri čemer se bo gledalo izključno le na strokovno znanje in sposobnost ne glede na sedanje položaje in funkcije. Po novi organizaciji občinske uprave se bo zmanjšalo število

oddelkov in odsekov. Obstojali bodo samo tiste glavni oddelki: splošni, socialnopolitični, finančno-gospodarski, tehnični in električni, ki bo obsegal cestno železnico in mestno elektrarno. Občinska hranilnica postane avtonomen občinski zavod z lastnim statutom.

Obenem bodo na novo regulirani prejemki občinskih uradnikov. Dosedanje draginske doklade se bodo odpravile ter uredile plače tako, da bodo prejemki razdeljeni na osnovno in položajno plačo s funkcijskimi dokladi. Pri odmeri plače se bo upoštevalo stvarno opravljeno delo in vrsta dela. Plače bodo razdeljene na sedem stopenj in bodo v glavnem odgovarjale sedanjim prejemkom. Nove plače bodo uveljavljene s 1. januarjem ter bo prihodnji proračun že sestavljen v smislu novega statuta.

Pričetek slavnostnih dni v Beogradu

Danes bo začelo s svojimi posvetovanji Udruženje rezervnih oficirjev — Prihodi zaveznških delegacij na kongres Fidaka — Ugodnosti za udeležence

Beograd, 29. avgusta. r. Jutri se prične kot uvod h kongresu Fidaka (mediarodne zveze bojevnikov zaveznških držav) posvetovanja Udruženja rezervnih oficirjev kraljevine SHS. Ze tekot današnjega dne so prispeli v Beograd iz vseh krajev države številni delegati, okrog 800 po številu. Jutri se bo vršila popoldne predkonferenca, na kateri bodo sestavljeni predlogi za resolucije ter izvršene zadnje priprave za resolucije skupščine, ki bo odprta v soboto dopoldne.

Zadnji dan skupščine rezervnih oficirjev bo ob enem prvi dan kongresa Fidaka. Na vse obsejne postaje so že odpotovali posebne deputacije naših rezervnih oficirjev in bojevnikov, da sprejmejo goste iz zaveznških držav. Češkoslovaška delegacija bojevnikov je prvotno nameravala potovati preko Budimpešte, vendar pa jim »ma« državna vlada to zabranila. Zato bodo Češkoslovaki potovali preko Dunaja in Maribora.

Prvi dan kongresa, t. j. 1. septembra bo ob 9. dopoldne svečana otvoritev v veliki dvorani Oficirskega doma nato pa bo položen temeljni kamen za Dom bojevnikov, ki bo zgrajen poleg Narodnega gledališča. Mestna občina je odstopila stavbišče brezplačno. Zvečer se bo vršila v gledališču

slavnostna predstava. Za vse udeležence kongresa je pripravljali odbor pripravil stanovanja. Udeleženci iz Slovenije bodo na stanjenj v hotelih Bristol, Moskva, Royal, Petrograd, Kasina in Claridge. Cene sob bodo znatno znižane, ker se je občina odpovedala za dobo kongresa občinski taksi Prav tako bodo imeli v teh hotelih hrano za 20 odst. cenejše kakor so običajne cene. Na kongres bojevnikov prispe v Beograd tudi okrog 3000 skavtov, ki bodo taborili v bližini Markove cerkve.

Tarifa za prevoz kuriva

Beograd, 29. avgusta. p. S prvim septembrom preneha veljati posebna, za 25 odst. znižana železniška tarifa za prevoz premoga, lesa in drv za kurjavo ter stopi v veljavo zopet normalna, za 25 odstotkov višja tarifa. Z vseh strani pa dobiva sedaj prometno ministristvo prošnje, naj bi ostala sedanja znižana tarifa še nadalje v veljavi, zlasti se v očigled dejstvu, da pričnaja za prav še le sedaj prava sezona za prevoz in drva. Prošnje so podprle tudi vse trgovske in industrijske zbornice, ki so se obrnile na prometno ministristvo še s posebno tozadevno vlogo. Zadevo proučuje sedaj prometno ministristvo.

„Zeppelin“ zaključil prvi polet okoli sveta

Navdušen sprejem zračnega orjaka po ameriških mestih V Lakehurstu je med burnim veseljem gledalcev pristal včeraj ob 2. popoldne in končal srečno svoje potovanje

Newyork, 29. avgusta d. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je preletel glavno mesto države Kansas, Kansas City ob 16.36 srednjeevropskega časa, kjer so desetstisoči nestrojni pričakovali že od ranega jutra njegovega prihoda. Zrakoplov je letel preko mesta zelo naglo, kjer je imel ugoden za paden veter. V bližini mesta je vrgel tudi pošto vrečko.

Od Kansas Cityja je nadaljevala zračna ladja polet v severovzhodni smeri preko Miliona in Tameicaca v državi Illinois proti Chicagu, kamor je dospela sinoči ob 21.30 sred. evr. časa. Prihod zrakoplova so pozdravile ladje zasidrane v pristanišču ob Michiganem jezeru s tuljenjem siren, po vseh ulicah pa so zatrobili tisoči avtomobilskih trobelj. Stotisočglave množice so zastavile vse promet in pozdravljale z majznjem robcev in klobukov zračnega orjaka, ki je krožil nad Chicagom, kakih 20 minut.

Zrakoplov je spremljalo šest ameriških vojnih letal, službe kot kašipoti proti Newyorku. Od Chicaga je letel proti Detroitu in Clevelandu, kjer ga je pozdravil veliki ameriški vojni zrakoplov »Los Angeles« in na stotine sportnih letal, ki se mude na veliki clevelandski letalski tekmi. Razen »Los Angelesa« je pozdravilo nemško zračno križarko tudi pet vodljivih manjših zrakoplovov ameriške vojne mornarice, ki so ga spremljali nato vse do mesta Soranton. Ker je bila nad Clevelandom pri odhodu zrakoplova že precej temna noč so kazali nadaljno pot zrakoplovu številni žarometi, določeni za promet po noči in potniških letal letalske zveze Chicago-Cleveland-Newyork.

Po odhodu »Zeppelina« so napravili na clevelandskem letališču zanimiv poskus. Neki letalski poročnik je prestopil z letedečega ameriškega zrakoplova »Los Angeles« na leteče vojno letalo. Poskus se je prav lepo posrečil.

Newyork, 29. avgusta o. »Zeppelin« je priletel nad Newyork nekaj minut po 12 uri sred. evr. časa in krožil nad mestom. Nato je odletel proti kipu svobode, ki ga je trikrat obletel in s tem završil svoj veliki polet okoli sveta. Po ponovnem poletu nad mestom je odletel proti Lakehurstu, kjer je pristal ob 13.48 med navdušenim pozdravljanjem in ovacijami nad 150 tisoč gledalcev, ki so prihiteli iz zapadnih predelov Zedinjenih držav, da prisostvujejo temu trenutku. Okoli letališča je bilo prirejenih 14 velikih parkov, v katerih je

bilo zbranih med prihodom zrakoplova nad 10.000 avtomobilov.

Ko je kot prvi izstopil iz poveljniške gondole kapetan dr. Eckener, je pristopil k njemu zastopnik ameriške vlade in mu izročil med prisrčnimi čestitkami krasno izdelano spominsko diplomo s čestitkami ameriškega predsednika Hooverja, za poveljnika, posadko in nemški narod na velikem uspehu, doseženem s poletom okoli sveta. Po pozdravnih govorih se je dr. Eckener zahvalil zlasti Zedinjenim državam, ki so storile vse, da bi čim bolj olajšale veliko podjetje objadranja našega planeta v zraku.

Nato se je dr. Eckener med špalirjem desetstisočev odpravil s posadko in potniki v hotel. Tam se je mudil le kratek čas nakar je odhitel z brzovlakom v Washington na svečani sprejem pri predsedniku Hooverju v Beli hiši.

Zrakoplov je prevozil vsega skupaj 34.500 kilometrov in rabil za to z vsemi odmori 21 dni in 5 ur, s čimer je izboljšal sedanji rekord poleta okoli zemlje za tri dni. Od tega 21 dni in 5 ur pa je prevozil v zraku 11 dni 22 ur in 11 minut.

Newyork, 29. avgusta s. V razgovoru z ameriškim novinarji, ki kar oblegajo potnike zrakoplova je kapetan dr. Eckener izjavil, da ne bo nadaljeval poleta proti Evropi že v nedeljo, kakor je prvotno nameraval, nego da se bo mudil še nekaj dni v Zedinjenih državah. To zlasti na prošnjo potnikov in posadke, ki se mora po napornem poletu okoli sveta sedaj malce odpočiti. Obenem pa bo uredil tudi neke poslovne zadeve z Goodyear Zeppelin Company.

Na lakehurstem letališču je velik naval gledalcev, ki si žele ogledati zračno ladjo, kljub visoki vstopnini dveh dolarjev za osebo.

Za jutri pripravljajo velike svečanosti v proslavo zračnega objadranja sveta. Na slavnostnem banketu bo izročila delegacija v Zedinjenih državah naseljenih Nemcev kapetan dr. Eckenerju veliko vsoto denarja, ki bo omogočila tudi znanstveni polet proti severnemu tečaju.

Chicago, 29. avgusta s. Neka tukašnja tvrdka je prejela danes pošiljko japonskega kimonov štiri in tričetrt dni po oddaji v Tokijo. Paket je bil prepeljan z »Grofom Zeppelinom« iz Tokija v Los Angeles, od koder so ga poštna letala prepeljala dalje v Chicago.

V Palestini nastopa pomirjenje

Strogi ukrepi za vzpostavitev reda — Solidarnost Židov v drugih delih sveta

London, 29. avgusta. Položaj v Sveti deželi se je deloma zboljšal, vendar je še vedno resen. Odločnemu nastopu angleških čet, ki so brez priznanja uporabljaile orožje, se je posrečilo vzpostaviti red in mir, ka ga kršijo le še po oddaljenejših vaseh manjši oddelki Arabcev.

V Omarovi mešiji se je vršil velik zbor Arabcev, ki ga je posetil tudi vrhovni angleški komisar in se dalje časa razgovarjal s predsednikom skupščine. Na skupščini so izjavili arabski govorniki, da ne bodo odnehali preje, dokler ne bo vlada razorožila Židov, ki neprestano groze, da bodo očistili Palestino Arabskega življa čim bodo dovolj močni.

Po govorih Arabcev je vrhovni komisar zagotovil zbranim zborovalcem, da bo odredil splošno razorožitev vsega prebivalstva v Palestini in strogo kaznoval vsakogar, kdor bi skrival orožje.

Praga, 29. avgusta g. V Pragi se je danes

vršilo protestno zborovanje Židov proti dogodkom v Palestini, ki se ga je udeležilo preko tisoč oseb. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, ki zahteva takojšnjo uvedbo mirovnih pogajanj med Arabci in angleško in palestinsko vlado ter poravnava škoda, ki so jo Arabci povzročili Židom.

Varsava, 29. avgusta a. Skupina židovskih rudarjev iz rudnika Dombrove je odšla pred angleški konzulat v Katovicach ter pobila okna na zgradbi konzulata. Policija je morala nato intervenirati ter je aretirala več demonstrantov.

London, 29. avgusta a. Snoči je manifestiralo kakih 2.000 židov iz vzhodnih predmestij proti neredom v Palestini.

Iz Port Saida poročajo, da je tjaka prišel angleški visoki komisar za Palestino in Transjordanijo sir John Chancelor.

Washington, 29. avgusta a. Ameriška židovska dobrovoljska legija je ponudila tisoč ljudi za vzdrževanje reda v Palestini.

Otvoritev zasedanja sveta DN.

Sejam bo predsedoval perzijski delegat — Henderson bo poročal o položaju v Palestini

Ženeva, 29. avgusta. g. Kljub odsotnosti najodličnejših delegatov, ki jih še vedno zadržujejo v Haagu, bo jutri svet Društva narodov otvoril svoje 56. zasedanje. Po abecednem redu bo prevzel predsedstvo tega zasedanja perzijski delegat Orughli. Ministrskega predsednika Brianda in zunanjega ministra dr. Stesemanna bosta zastopala Massigli, oziroma grof Bernstorff, ki sta že prispevala v Ženevo, da sodelujeta pri delih posebnega odbora za ureditev izdelovanja orožja. Henderson bo prispeval na otvoritveno sejo z letalom iz Haaga. Kakor se izve, bo angleški zunanji minister podal daljšo izjavo o dogodkih v Palestini kot odgovor na številne proteste židovskih organizacij iz Evrope in Amerike, ki jih je prejelo tajništvo v tej zadevi.

Ženeva, 29. avgusta. g. Po semkaj prispelih vseh je komaj pričakovati, da bodo Briand, Macdonald in dr. Stresemann prišli pred ponedeljkom v Ženevo. Vei trije državniki se hočejo na vsak način udeležiti otvoritvene seje plenarnega zasedanja Društva narodov, ki se bo vršila ta dan. Za

predsednika plenarnega zasedanja Društva narodov pride v prvi vrsti v poštev delegat južnoameriške republike San Salvador Guerra, razmišlja pa se tudi o kandidaturi belgijskega zunanjega ministra Hymansa.

Italijansko-litovsko prijateljstvo

Kovno, 29. avgusta. a. V Kovno je prispeła skupina italijanskih novinarjev, med katerimi se nahajajo tudi uredniki listov »Popolo d' Italia« in »Giornale d' Italia«. Kakor je znano, obstojajo med Italijo in Litvo najboljši odnosi. Prihod italijanskih novinarjev v Litvo smatrajo za nov dokaz italijansko-litovskih prijateljskih odnosov.

Zaotri beograjski kinematografi

Beograd, 29. avgusta. p. Minister trgovine in industrije je v smislu (srbskega) zakona o radnjamah ustavil nadaljnje obravnavanje kinematograf Balkan, Korso, Charlie ter podjetij Akademija in Radio od. Lastniki so bili razen tega kaznovani z visokimi denarnimi globami, ker se niso odzvali prvim opominom in niso odstranili grafičnih nedostatkov.

Izpraznitev Porenja končno veljavno odločena

Oster skupni nastop Anglije in Francije proti Nemčiji - Po dolgotrajnem pogajanju so bili določeni postopni termini in način izpraznitve - Delegati odhajajo iz Haaga

Haag, 29. avgusta d. Dočim je po sporazumu med delegati Francije, Belgije, Italije in Japonske ter Anglije izgledalo, da je dosežen na reparacijski konferenci popoln sporazum, so se proti večeru razširile po Haagu vesti, da grozi nov prelom.

Kriza je nastopila na včerajšnji večerni konferenci, ki je trajala od 5. popoldne do 10. zvečer ter se nato nadaljevala še v obliki neobveznih privatnih razgovorov do ranih jutranjih ur. Po poročilu predsednika Jasparsa je vstal nemški delegat in minister za zasedeno ozemlje dr. Wirth in izjavil, da bo Nemčija izpolnila svoje obveznosti Angliji in ostalim upniški državam le tedaj, če bo še sedaj točno določen dan pričetka izpraznitve Porenja. Poleg tega je izjavil, da Nemčija pod nobenim pogojem ne bo nadaljevala plačevanja okupacijskih stroškov za posadke v drugi porenjski coni, ki bo morala biti glasom določb versailleske pogodbe izpraznjena 1. januarja 1930. Nemčija je storila za uspeh politične reparacijske konference vse, ne more pa pristati na to, da bi se v bodoče trpela njena suvereniteta zavoljo okupacije Porenja. Zato ne bo po 1. septembru izdala niti peniga več za stroške okupacijskih vojsk.

Po govoru dr. Wirtha so izjavili zavezniški delegati, da nikakor ne morejo pristati na pogoj Nemcev in jih opozorili na določbe versailleske pogodbe. Posebno odločno pa je nastopil proti nepričakovanemu nemškemu nastopu predsednik Briand, ki je zavrnil nemške zahteve kot izsiljevanje in kot korak, ki lahko razbije s tolikim trudom doseženi sporazum, od katerega bo imela itak Nemčija največje koristi. Po govoru predsednika Brianda je govoril v istem smislu tudi zakladni minister Snowden, ki je opozoril nemško delegacijo, da je v tem vprašanju Anglija istega naziranja in da ne bo dopustila, da bi se na tak način v zadnjem hipu izigravalo delo reparacijske konference.

Nemški delegati so molče poslušali in vztrajali pri svojem stališču, od katerega niso popustili tudi pri nadaljnjih zasebnih razgovorih na večerji, ki jo je priredil delegacijam minister Snowden.

Haag, 29. avgusta o. Danes so se nadaljevali razgovori med nemškimi in zavezniškimi delegati. Zavezniške sta zastopala Henderson in Briand, nemško delegacijo pa dr. Stresemann. Državniki so se razgovarjali predvsem o vprašanju okupacijskih stroškov in tehnični izvedbi Youngovega načrta.

Haag, 29. avgusta o. Na sestanku politične komisije so razpravljali o vprašanju izpraznitve Porenja. Poročal je minister Henderson. Po dolgotrajnih razgovorih je bil dosežen sporazum, da se bodo belgijske in angleške čete od srede septembra v roku treh mesecev umaknile iz drugega pasu. Izpraznitev tretjega pasu po Francozih se bo pričela takoj, ko bosta nemški in francoski parlament ratificirala Youngov načrt. Ta izpraznitev naj bi trajala približno 8 mesecev in naj bi bila zaključena najkasneje s koncem junija 1930. Glede vprašanja kontrolne komisije je bilo dogovorjeno tako, da bosta lahko obe poravnalni komisiji, ki jih določa lokarna pogodba, v bodoče reševale pritožbe o sporih glede demilitarizacije Porenja. Pri tem je silam na pristoje dano, da se lahko obrnejo na svet Društva narodov, če smatrajo za potrebno. Na današnji seji je posebno Henderson izrečno pozival vse zainteresirane delegate, naj se kočno sporazumejo. Gotovo ni v najmanjši meri pripisati temu govor, da je bil saj del problemov rešen uspešno.

Predsednik Briand odpotuje v Ženevo

Haag, 29. avgusta. o. Predsednik Briand odpotuje jutri jutraj preko Pariza naravnost v Ženevo, angleški zunanji minister Henderson pa se je vrnil že danes zvečer v London.

Čudežna rešitev vojaškega letalca

Pri Zagrebu je iz višine 300 m strmoglavilo na tla vojaško letalo, ne da bi bil pilot resno poškodovan

Zagreb, 29. avgusta č. Davi se je pripetila težka letalska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Vojaško letalo, ki je rano jutraj letelo nad Zagrebom, je padlo iz višine kakih 300 m na zemljo na koruznem polju ne daleč od Sigece na južno-vzhodni strani mesta. Letalo se je popolnoma razbilo, dočim je bil pilot le lažje poškodovan. O nesreči poročajo nocojšnji listi naslednje podrobnosti:

Okoli 7.30 jutraj se je rezervni narednik-djak Otton Papež dvignil na srednjem Brandenburg z motorjem Daimler 185 ks. Po polurnem poletu je naenkrat motor odpovedal iz doslej neznanega vzroka. Letalo

je prvih 200 m padalo počasi, nato pa je pričelo naglo drveti proti zemlji. Padec na zemljo je bil tako močan, da se je letalo popolnoma razbilo. Pilota je pri tem vrglo s sedeza, da je obležal nezavesten poleg razbitega aparata na zemlji. Sprva so mislili, da je mrtev, kasneje pa so došli zdravniki ugotovili, da je k sreči dobil le lažje poškodbe in da nima nobenega uda zlomljenega. Letalo je padlo na desno krilo, kar je bržkone rešilo pilota življenje. Ponesrečenega letalca je vojaška sanitetna kolona odpeljala v bolnico, razbito letalo pa so prepeljali na vojaško letališče.

Pred 20letnico narodnih železničarjev

Spomini na delo, preganjanje in trpljenje ustanoviteljev organizacije.

Letošnje leto je jubilejno leto narodnih železničarjev, saj praznujejo slovenski železničarji v dne 7. in 8. septembra 20 letnico ustanovitve in obstoja te velevažne narodne in strokovne organizacije.

Polnih 20 let vztrajajo jugoslovnski narodni železničarji na braniku za svoje pravice. Zastopstvo Zveze jugoslovnskih železničarjev je v Trstu za splošno železničarstvo zastavilo vse svoje sile v intervencijah pri upravi južne in državne železnice; njene intervencije so bile skoraj vedno uspešne, ker so imeli železničarji v tržaških slovenskih narodnih voditeljih svoje dobre zagovornike in zastopnike. Dr. Anton Mandič - pokojni dr. Rybář ter mnogi drugi so bili vneti zastopniki Zveze in so na merodajnih mestih vedno zastavili svoj vpliv in svojo močasto besedo za preganjanje slovenske železnice.

Železničarji-Slovinci, ki so bili organizirani v takratni socialno-demokratski organizaciji, so žali vzgajali svoje otroke v italijanskem ali nemškem duhu. Avstrijska internacionala jih je potujčevala in jim vcepljala sovraštvo do materinega jezika in do vsega, kar je bilo slovansko. Zato je bilo stališče narodno zavednih železničarjev tem težje in njihova borba tem bolj važna.

Ko so se ustanovljale podružnice po Krasu in po Goriškem, so bili narodni železničarji večkrat tudi dejansko napadeni od zaslepljenih »internacionalcev«. Moč ideje in potreba slovansko zavedne narodne organizacije pa je bila močnejša in silnejša nego vsi nasprotniki z avstrijsko upravo vred. Društvo se je razširjalo, nove podružnice so se ustanovljale, narodni železničarski živelj je razumeval pomen Zveze, ki je zato tudi tako hitro napredovala, da je ob izbruhu svetovne vojne štela več tisoč članov in 24 podružnic.

Se danes je organizacija narodnih železničarjev hvaležna pokojnemu policijskemu uradniku Geržini, da jo je pravočasno obvestil o nameri avstrijske uprave, ki je sklenila Zvezo razpustiti in njeno imetje zapleniti. Le njemu gre zahvala, da je vodstvo organizacije pravočasno preprečilo to nakano in premoženje rešilo s tem, da je ustavilo delovanje organizacije med vojno in spravilo društveno premoženje na varno. Razpust organizaciji zato ni povzročil večje škode, kakor bi jo vojna že sama na sebi Pač na so bili mnogi narodni železničarji odklonili s slovitim »p. v.« »preganjali so jih, kjer so je mogli, konfirirali in internirali, mnoge tudi direktno zaprli. Tako so bili zaprti na ljubljanskem gradu gg. Perme Davorin, Ljubič in drugi, internirani pa gg. Ivan Škerjanec Kejžar, Perme, Rainar, Randl, Badiura, Arhar itd., dočim je bil gospod Deržič dodeljen na frontno službo, dast železničarjev drugače niso klicali na fronto, saj so jih krvavo rabili v prometni službi.

Iz teh par vrstic je razvidno, kako veliko in važno vlogo je imela Zveza pred vojno, ko je branila pravice in postojanje slovenskih železničarjev v lastnih slovenskih pokrajinah in gojila med železničarji narodno zavest, ljubezen do materinega jezika in do rodne grude.

Že med vojno so zavedni slovenski železničarji obnovili organizatorično delo Zveze ter so sklicali v Gradcu po inicijativi g. Kejžarja dne 7. oktobra 1917. prvi sestanek, ki so se ga neustrašeno udeležili tudi konfiriranci iz vseh pokrajin, osobito iz Gornje Štajerske in Tirolske. Dne 9. decembra 1917. je bil sklican občni zbor podružnice v Maritrolske. Dne 9. decembra 1917 je bil razpuščen; na občnem zboru je bil izvoljen za predsednika g. Kejžar. Ta podružnica je prevzela obnem tudi posle centrale ter je razvijala organizatorično delo uspešno po vseh slovenskih pokrajinah, tako da se je 24. februarja 1918 že vršilo zborovanje Zveze v Zidanem mostu in Celju.

Meseca marca 1918 so se ustanovile podružnice Ljubljana, Divača in Zidani most. Javno delovanje podružnic je na oblast prepovedala. Ravno tako je bil prepovedan za 19. marca 1918 napovedani ustanovni občni zbor Zveze v Ljubljani. Organizacija je zato sklicevala v poletju 1918. tajne shode v vseh večjih železniških centrih (Grosuplje, Novo mesto, Metlika, St. Peter na Krasu, Kranj, Jesenice, Celje itd.) Celjski shod je oblast razgnala z žandarmerijo. Kljub vsemu terorju pa se je vseeno vršil dne 22. septembra 1918 v Trstu občni zbor centrale Zveze, ki je z vso silo poživel delovanje društva.

Slovenski železničarji so se tako že med svetovno vojno pripravljali na veliki dan narodnega osvobodjenja, ki se je približal z naglimi koraki. Dobro organizirani so v dneh prevrata storili svojo polno dolžnost do nove domovine in do naroda.

V dne 7. in 8. septembra bodo ti naši jugoslovnski železničarji obhajali 20-letnico dela, preganjanja in težkih preizkušenj ter si bodo z vsem ponosom na preteklost začrtali program in smerice za bodoče delo v dobroti stanu in domovini.

Današnji časi zahtevajo pōvsod, osobito v organizaciji cele ljudi, ki imajo trdno in neustrašeno voljo vztrajati do konca.

Brezdvomno pride tudi za jugoslovnskega železničarja priznanje in plačilo, ki ju je po vsej pravici s svojim delom v prid državi in naroda zaslužil.

Protizidovsko gibanje v Palestini

Dogodki, kakršni se baš sedaj odigravajo v Palestini, niso na vzhodu nič novega, in le okoliščina, da to pot velja srd orientalec židovskim priseljencem, jim daje večji pomen nego so ga sicer deležni vse hujski spopadi na azijski celini. Napetost med obema semitskima narodoma pa je najnovejšega datuma in ima svoj začetek v ustanovitvi palestinske države, ki naj bi po Balfourjevi deklaraciji z dne 2. novembra 1. 1917. bila nova domovina Židov ob popolnem jamstvu prvenstvenih pravic arabskega prebivalstva. Sožitje med muslimani in židi je bilo doslej vedno brez vseh trenj, zato tudi sedanjim spopadom ni mogoče pripisati verskih motivov, marveč edino gospodarske in politične razloge.

Z ustanovitvijo palestinske države se je začela namreč med židovskimi nacionalisti živalna akcija za poselitve pradamovine židovskega ljudstva z židovskim elementom, ki naj bi na prarodnih tleh osnoval samostojno narodno državo. Narodno zavedni židovski kapitalisti so žrtvovali ogromna denarna sredstva za kolonizacijo in iz vseh delov sveta so se začeli seliti židje v Palestino in ustanavljati vasi in mesta, česar ta narod ne pomni že skoro par tisoč let. Do 1. 1926. se je število židovskih prebivalcev v Palestini podvojilo, čer doseglo s priseljevanjem okoli 160 tisoč duš. V tem letu je nastopilo nazadovanje kolonizacije, došlo je do občutne krize in celi tisoči razočarani naseljenecv so jeli zapuščati novo domovino.

Letošnji vsežidovski kongres v Curihu se je temeljito pečal s to krizo in napravil podoben načrt za novo kolonizacijo, ki bi po nekoliko letih dala deli svoje obeleže, dosegla večino in s tem tudi politično oblast in premoč nad domačim arabskim ljudstvom. Domačini Arabci, ki so že od srede 7. stoletja po Kr. gospodarije dežele, so že zadnja leta vedno neprijetneje čutili ekspanzivnost novih priseljencev, ki jih je podpiral sila mednarodnega kapitala. Prihajalo je do ostrih političnih sporov in morda ne bo brez podlage trditve angleških liberalnih listov, da je s številom židovskega prebivalstva rastla tudi njegova prepotentnost. V ostalem tudi dr. Bergmann, profesor jeruzalemske univerze, priznava v člankih raznih nemških listov, da so dobre odnose med židi in Arabci pokvarili cionisti s svojim pretiranim narodnim šovinizmom.

V deželi je vrelo in najmanjši povod je zadostoval, da je prišlo do izbruha in krvavega obračunavanja. Kakor je znano, ima židovski narod v Jeruzalemu svojo največjo svetinjo: »zid jidakovanja«, kjer pravoverni židje obkrojujejo davno minulo slavo svojega naroda. Prostor pred zidom pa je javna pot in angleška vlada je na željo muslimanov odstranila vse ograje, s katerimi so si židje hoteli priposvestovati ta trg. Dovolila je dalje muslimanom, da so na koncu ulice prodrli zid sosednje hiše in si otvorili preko tega prostora dohod k Omarjevi džamiji, svetinji, kamor roma pobožni muslimanski svet. To dovoljenje je dvignilo silne proteste židovskih naseljenecv, ali angleška vlada se je sklicevala na nesporno pravo vseh državljanov do tega javnega prostora. Prodor se je izvršil v času, ko so se voditelji palestinskega židovstva mudili na kongresu v Curihu in so bili tako ob svojem povratku postavljeni pred izvršeno dejstvo.

Sklicali so protestno zborovanje, narkar so Arabci odgovorili z istim sredstvom. Obe zborovanji je vlada dovolila in s to grobo politično pogreško tako rekoč pospešila demonstracije ter njim sledeče poboje. Ni dvoma, da bo vlada v kratkem času z vojaško silo lahko vzpostavila mir in red, ali s svojo nesposabetno taktiko je vendar izzvala težak problem, ki ga bo treba rešiti.

Zamerila se je kapitalistom, zlasti ameriškim, ki so inicijatorji in veliko-dušni podporniki židovske akcije v Palestini, na drug strani pa razburila ves muslimanski svet, ki je velevažen faktor v svetovnem britanskem imperiju. Solidarnost muslimanskih narodov se je pri tej priliki zopet močno pokazala in Anglija bo morala računati z ogorčenjem, ki je obšlo Mezoopotanijo. Arabijo ter preko Irana doseglo mogočen odmev tudi v Indiji, kar je tembolj važno, ker je bilo prebivalstvo teh držav med vojno po večini zvest zaveznik Anglije. Nič manjše ni ogorčenje proti židom v najnaprednejši muslimanski državi Egiptu, kar je zopet v škodo interesov imperija.

Angleška vlada bo morala voliti med naklonjenostjo avtohtonega ljudstva, ki se brani tuje ekspanzije in na čegar strani stoje milijoni in milijoni britskih podanikov, ter med naklonjenostjo peščice kapitalistov, ki hočejo oživitvortiti zahteve nekoliko zapoznelega in fantastičnega cionističnega nacionalizma. Zadovoljiva rešitev tega problema bo rad vse težavna in bo zahtevala veliko porcijo državniške modrosti.

Seipel ideolog Heimwehrovcev

Dunaj, 29. avgusta. a. Bivši avstrijski kancler dr. Seipel je izjavil v Frankfurtu, da namerava vlti Heimwehru kot politični stranki duhovno vsebino in izdelati njen podoben program.

Tukov proces

Bratistava, 29. avgusta. h. Na današnji razpravi proti dr. Tukli so bili zaslišani nedavno aretirani inž. Spöger, neki policijski uradnik in Hanslik. Inž. Spöger je v splošnem pričal slabo za dr. Tuklo in dal sodišču mnogo novega materiala.

Za obiskovalce Postojnske jame

Obmej. pol. komisar, na Rakeku sporoča, da letos ne bo izdajal kratkoročnih prepustnic za obisk Postojnske jame 1. in 8. septembra. Prehod meje bo dovoljen le na podlagi veljavnih individualnih ali kolektivnih potnih listov. Na ta odlok opozarjamo vse zainteresirane, da ne bodo po nepotrebnem hodili na Rakek prosit za prepustnice.

Pričetek šolskega leta na strokovnih šolah

Beograd, 29. avgusta č. Strokovne šole, (trgovske tehnične in pomorske akademije) ki so pod nadzorstvom ministrstva trgovine in industrije, prično s svojim rednim poukom po dosedanjih predpisih in se jih ne tijejo določbe ministrstva prosvete glede na kasnejši početek šolskega leta.

Plenice za kraljeviča Andreja

Bled, 29. avgusta. a. Nj. Vel. kraljica Marija je danes sprejela gospo Sebo, soporoško češkoslovaškega poslanika Sebe v Beogradu. Ga. Seba je izročila Nj. Vel. kraljici Mariji plenice za kraljeviča Andreja, ki so jih darovale češkoslovaške žene v Beogradu. Nj. Vel. kraljica se je zahvalila gospe Sebi za pažnjo ter se pohvalno izrazila o sijajni izdelavi poklonjenih pleniv v narodnih motivih.

Iz PAB

Beograd, 29. avgusta a. Privilegirana Agrarna banka se je preselila v zgradbo Zemaljske banke v Sremski ulici. Banka bo pričela poslovati s 15. septembrom.

Konferenca ministrov

Beograd, 29. avgusta a. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je imel danes popoldne konferenco z ministroma Nikolo Uzunovićem in dr. Srskičem.

Odhod naših letalcev na tekme Male antante

Novi Sad, 29. avgusta. č. Davi ob 6.45 so startali naši letalci, določeni za letalsko tekmo držav Male antante. Odhodu letal je prisostvoval tudi poveljnik celokupnega zrakoplovstva in letalstva divizijski general Stančević s mnogostevilnimi oficirji. Naši člani sportnih in ocenjevalnih komisij so odpotovali že v ponedeljek v Bukarešto in Prago.

Herriot ne obišče Bolgarije

Sofija, 29. avgusta a. Listi poročajo, da je Herriot definitivno odklonil poziv, da bi obiskal na svojem balkanskem potovanju tudi Bolgarsko. Herriot je svojo odklonitev opravičil s pomanjkanjem časa.

Ekskurzija dijakov praške politične visoke šole

Beograd, 29. avgusta a. Dijaki visoke šole političnih nauk v Pragi odpotujejo, kakor je »Jutro« že poročalo, na veliko ekskurzijo po naši državi. Iz Prage odidejo v soboto 31. t. m. in prispejo v našo državo preko Dunaja. V Ljubljani in Zagrebu bodo ostali po dva dni, nakar si bodo ogledali razna mesta po Dalmaciji. Nato bodo potovali preko Mostaria in Sarajeva v Beograd, kamor prispejo 11. septembra. Ogledali si bodo še Skoplje, 13. septembra pa se bodo vrnilo preko Budimpešte v Prago.

Velik požar pri Subotici

Subotica, 29. avgusta. V Crveni Crkvi, nedaleč od Bele Crkve, je nastal na posvetu Branka Mihalovića požar. Zgorela so poslopja, v katerih je bila shranjena žetev s 120 oravol polja. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen, ker je istočasno izbruhnil v dveh poslopijih. Ognjevarci niso mogli ničesar rešiti, ker je pihal močan veter. Pogorela je vsa letina. Orožniki vodijo sedaj preiskavo, da doženejo, kako je nastal ogenj.

Glavna skupščina Saveza finančne kontrole

Beograd, 29. avg. Dne 1. septembra se bo vršila v Beogradu letna glavna skupščina Saveza finančne kontrole, na kateri bo obnem proslavljena 10letnica obstoja organizacije.

Katastrofalen požar na Gradiščanskem

Nikič, 29. avgusta. s. V vasi Nikič pri Oberplendorfu na Gradiščanskem je izbruhnil velik požar, ki je uničil 13 hiš in gospodarskih poslopj. Dinar Alžoji Kuznič je zgorel v plamenu, dočim so tri druge osebe rešili v zadnjem trenutku. Škoda cenijo na 800.000 dinarjev.

Aretirani tatovi

Lep uspeh žandarmerije na Teznu.

Maribor, 29. avgusta. V neki tovarni na Teznu so že dalj časa opazovali, da se vrše tatvine, vendar kljub vsemu opazovanju niso mogli priti tatovom na sled. Pred dnevi pa so v isti tovarni zopet izginili trije bloki kositra, težki po 28 kg in vredni okrog 5000 Din. O tatvini je bila takoj obveščena žandarmerija na Teznu, ki je uvedla preiskavo, in sicer tokrat s popolnim uspehom. Zaslišala je osumljenega 24letnega delavca Franca P., ki je res tatvino kmalu priznal. Da ne bi mogel ploviti na nadaljnji potek preiskave, je bil aretiran in odveden v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Zanimivo je, da je ukradeni blago nabavljala neka mariborska trdka v prepičanju, da trguje pošteno, kajti rafinirani tatovi so se vselej izkazali s ponarejenimi potrdili tvornice, češ, da so kovino prejeli mesto pripadajoče jim mezde.

Razen tega je aretirala žandarmerija na Teznu tri nevarne železniške tatove, ki so plenili železniške kovine z železniških vozov. Najbolj so jim bili všeč deli iz medij, ki so jih v ugodni noči nabrali že v skupni teži 40 kg. Vrednost medij je sicer neznan, v primeru z ogromno škodo, ki so jo zlikovci prizadejali železniški upravi, vendar pa je tatinski posel donosal precejšen dobiček, dokler jim ne predloži prstov prostiga budna varnostna oblast.

Ta dva dogodka jasno dokazujeta, kako nujno potrebna je bila obnovitev orožniške postaje na Teznu, kajti preobremenjena orožniška postaja v Studencih je s težavo znagovala ogromno delo v živahnem industrijskem in obnem tako prostranem rajonu. Z obnovitvijo orožniške stanice na Teznu se je varnost v omenjenih predmestjih znatno povečala in je sedaj upati, da bodo strahovi tezenskega tovrnega koldvora kmalu pregnani.

Novi zakonski načrti

Beograd, 29. avgusta. p. Vrhovni zakonodajni svet je na svoji današnji seji, ki je trajala od 4. do 6. končal razpravo o zakonu o razmejitev gozdov v Srbiji, Južni Srbiji in Crni gori.

Vrhovnemu zakonodajnemu svetu so bili predloženi v oceno še trije novi zakonski načrti prosvetnega ministrstva in sicer zakon o avtorskem pravu, zakon o nostrifikaciji inozemskih diplom in zakon o ustanovah (zadružbinah). V svrhu proučitve teh zakonov sta bili izvoljeni dve komisiji in sicer za avtorsko pravo gg. dr. Nestorović, dr. Alaupović, dr. Mišković in dr. Arangelović, ter za nostrifikacijo diplom gg. dr. Nestorović, dr. Bazala, dr. Šurmin, dr. Sagadin in dr. Arangelović. Na prihodnji seji, ki se bo vršila jutri popoldne, bo Vrhovni zakonodajni svet razpravljal o zakonu o osnovnih šolah.

Konvencija s ČSR o privatnih dolgovih

Praga, 29. avg. h. V uradni »Zbirki zakonov« je bila danes objavljena pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo o ureditvi pred 26. februarjem 1919. nastalih kronskih dolgov med češkoslovaškimi in jugoslovnskim upniki. Po tej pogodbi bodo plačali jugoslovnski upniki dolgov v razmerju pol dinarja enako polovici predvojnne krone, dočim bodo morali Češkoslovaški plačevalci obveznosti v razmerju predvojna krona enaka polovici K. Istočasno se objavlja zakon, ki uvaja klirniško pogodbo med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Zakon je bil danes uveljavljen in češkoslovaški denarni zavodi so po njegovih določbah obvezani, da tekem 15 dni prijavijo češkoslovaškemu klirniškemu zavodu vse zahteve, ki jih vsebuje ta pogodba.

Izplačilo kuponov 7 odst. investicijskega posojila

Beograd, 29. avgusta. a. Odelek za državne dolgove in finančnem ministrtvu sporoča: Ker s 15. septembrom zastara pravica na izplačilo kupona št. 6. obveznice 7 odst. investicijskega posojila iz l. 1921., opozarja odelek za državne dolgove vse banke in denarne zavode, ki vrše službo s tem posojilom, da s 1. septembrom ustavijo izplačilo kuponov št. 6. gornjega posojila, ki zastarajo s 15. septembrom, kakor tudi da vse izplačane kupone št. 6. dostavijo temu oddelku takoj, a najdalje do 14. septembra tega leta. Kuponi, glede katerih se bo ugovarilo, da so bili odposlani po 14. septembru odseku za državne dolgove, bodo vrnjeni nelikvidirani. V krajih, kjer obstojajo podružnice Narodne banke, lahko pooblašene banke in denarni zavodi, ki vrše izplačilo kuponov oddajo kupone št. 6. podružnicam Narodne banke do 14. septembra t. l.

Bolgari obiščejo Poljsko

Varšava, 29. avgusta. a. 2. septembra pripe v Poznań številna bolgarska delegacija, da si ogleda tukajšnjo razstavo. V delegaciji bodo zastopniki bolgarske vlade, parlamenta, sofijske občine, tiska, trgovskih in industrijskih zbornic itd.

Po neurjih povzročena škoda v Sremu

Sremska Mitrovica, 29. avgusta. č. Veliko županstvo je prejelo iz vsega Srema točna poročila o nedavnih neurjih, ki so povzročila prebivalstvu ogromno škodo. Silni hudourniki so ponekod poškodovali mnogo hiš in odnesli zlasti mnogo perutnine, a tudi večje število svinj. Debeli toča je uničila ali zelo poškodovala vinograde in hmeljske nasade. V bližini sela Bizica se strela vnela tudi dve hiši, ogenj pa se je udeležil v silnem nalivu. Nekatere ceste na Fruški gori so razrušene ter je promet prekinjen. Na poškodovana mesta so bili takoj odposlani delavci. Okoli Voganja je neurje popolnoma uničilo vrtove bolgarskih vrtnarjev, ki trpe ogromno škodo. Sava še vedno narašča vendar pa ne obstoja nevarnost poplav.

Dr. Beneš in Heimwehr

Dunaj, 29. avgusta. a. »Sechs Uhr Abendblatt« poroča, da je češkoslovaški minister zunanjih del dr. Beneš na nedavnem sestanku z avstrijskim kanclerjem Streuweritzem ponudil Avstriji posojilo 150 milijonov šilingov, da bi na ta način ojačal položaj dunajske vlade ter onemogočil ekstremne elemente, ki skušajo Avstrijo približati Italiji in Madžarski. List povdarja, da je dr. Beneš postopal popolnoma na svojo roko, ker sta Rumunija in Jugoslavija izjavili, da se ne marata mešati v notranje avstrijske posle. Dr. Beneš je opozoril Streuweritz na razmere v Avstriji, ne da bi bil pri tem zahteval kakšne formalne korake proti Heimwehru.

Nesreča francoskega potniškega letala

Montpellier, 29. avgusta. a. V bližini montpelijskega letališča je strmoglavilo na zemljo civilno letalo. Pri tej priliki sta bili ubiti dve osebi.

Ostavka letalskega generala De Pinede

Rim, 29. avgusta. g. General De Pinedo je podal ostavko kot namestnik šefa generalnega štaba italijanskega zrakoplovstva. Demisija je bila sprejeta. General De Pinedo je bil stavljen na razpoložanje ministrstvu za zrakoplovstvo.

Japonsko pomorsko oboroževanje

Tokio, 29. avgusta. a. Japonski mornariški minister je sestavil program dela v prihodnjih šestih letih, ki predvideva graditev štirih križark po 10.000 ton, 15 velikih rušilcev ter večje število manjših ladij. Vae te gradnje bodo stale 400 milijonov jenov.

Eksplodizija dinamita v Hamburgu

Hamburg, 29. avgusta. a. V veliki hamburški dinamitni tovarni je včeraj eksplodirala večja množina dinamita. Pri tej priliki je bila ubita ena oseba in pet težko ranjenih. Del tovarniškega poslopja se je porušil.

Naši kraji in ljudje

»Hrepenenje po domačih cestah, nageljnih in rožmarinu vas je dvignilo na pot v domovino.«

Prizor ob presrečnem sprejemu naših rojakov-izletnikov iz Westfalske, Holandske in Belgije na ljubljanskem kolodvoru. S križcem X je označen vodja izletnikov g. Pavel Bolha nasproti ljubljanskemu županu dr. Dinku Pucu, ki izraža zanosno dobrodošlico, desno poleg župana direktor »Jutra« dr. Albert Kramer in starosta JSS Engelbert Gangl, levo pa predsednik pripravljalnega odbora in NSZ Rudolf Juvan. V ospredju pred dr. Kramerjem podpredsednik Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev na Westfalskem Franjo Doberšek.

Mirtin venec iz Westfalske na grobu dr. Žerjava

Ljubljana, 29. avgusta

Med tem, ko so se udeleženci izleta iz Westfalske in drugih severnih dežel navdušeni nad lepim sprejemom razšli v domače kraje in so nekateri pohiteli tudi dalje dol na jug k svojim dragim, ki si služijo svoj kruh po rudnikih in industrijskih podjetjih v Srbiji, Bosni in drugod, so v Ljubljani ostali centralni predsedniki zvez in predstavniki posameznih revirnih organizacij; skupno njih 20. Ti so dopoldne z nenavadno lepo, pietetno gesto počastili spomin blagopokojnega dr. Gregorja Žerjava, svojega zaščitnika in iskrenega prijatelja. Kot najdragocenejši zaklad so prinesli s seboj iz Westfalske prekrasno mirt, ki jo je celih dvajset let gojila rudarjeva žena Cilka Grešakova v Sudervichu in jo pred odhodom v domovino izročila voditeljem izleta z besedami: »Venec spletni in ga položite na grob ministra Žerjava, ki ga ne bomo nikoli pozabili.«

Iskreno željo zavedne rudarske žene so v Ljubljani ostali predsedniki in predstavniki organizacij izpolnili na najlepši način. V spremstvu načelnika konzorcija »Jutra« g. Adolfa Ribnikarja in direktorja dr. Alberta Kramerja so se ob 11. podali na pokopališče pri Sv. Križu in položili krasni mirtin venec, prepleten z državno trobojko na dr. Žerjavov grob. Predsednik Zveze podpornih društev na Westfalskem g. Pavel Bolha je ob položitvi venca s toplimi, vidno iskreno občutenimi besedami izrazil zahvalo pokopniku za ves njegov trud, za vsa ljubezen, ki jo je izkazoval izseljencem.

— Venec, ta naš mirtin venec iz tuline bo ovenel na grobu, nikdar pa ne bo usahnil hvaležni spomin na izseljencev na pokopnjega dr. Gregorja Žerjava! Večna mu slava!

Ne, tudi mirta ne bo tako kmalu ovenela na dr. Žerjavov grob. Ohranjene so nekatere vejice koreninice, ki se bodo razrastle v zemlji in dramile novo rast.

Tekom dneva si je delegacija ogledala Delavsko zbornico, lokale NSZ in nekatere druge institucije. Za čas svojega bivanja so člani delegacije nastanjeni v Akademskem kolegiju, na hrani pa v Delavski zbornici.

Konečka jama

Smihel nad Mozirjem, 29. avgusta

Vzledijo včelo! Da ne zaostanemo za vnetimi jamarji, ki hočejo najti v vsaki luknji Postojnsko jama, smo tudi v Smihelu nad Mozirjem vzeli v »strokovno« delo našo »znamenito« jama, imenovano po posestniku Konečniku, na čigar zemljišču se nahaja. Jama je našel šele nekaj let pred vojno konečki pastir. Da je ostala jama tako dolgo neodkrita, je zaradi tega, ker je bila precej težko dostopna in skrita med drevmi. Kmalu nato so jo naskočili po vseh pravih strategijah z baterijami — seveda električnimi — pod vodstvom tedanjega tukajšnjega upravitelja g. Pušenjaka. Zmajevalnost niso našli, pač pa prav lepo, precej obširno jamo s kapniki.

Konečka jama ima obširen, do 4 m visok

Smrtna žrtev karambola avtomobila z vlakom

Maribor, 29. avgusta

Toliko, kolikor se je že v našem časopisu pisalo o nesrečah na železniški progi med Celjem in Slovenjgradcem, se menda ni pisalo še o nobeni drugi. Skoro redno vsak mesec se pripeti na tem ali onem delu savinske proge kak karambol voza ali avtomobila z vlakom. Velik del krivde na teh nesrečah nosi nedvomno okoliščina, da so vsa križišča cest in železnice nezavarovana s predpisanimi varnostnimi zatvorniki. Gosti hmeljski nasadi in košato obcestno sadno drevje zakrivata voznikom in avtomobilistom pogled na progo, zaradi česar navadno ni mogoče preprečiti nesreče.

Že dopoldne je včeraj odpeljal 32-letni sofer Anton Horvat, nameščenec pri tvrdki mesnih izdelkov Rudolf Welle, iz Maribora v Šmartno pri Slovenjgradcu za tamošnje trgovalca Vertnika večjo količino mesa, slanine in klobas. Takoj po izvršenem poslu se je vračal z avtomobilom nazaj. Niti sanjal ni, da je bila to njegova zadnja pot. Ko je hotel na povratku v Maribor v Šmartnu pri Slovenjgradcu pasirati železniški prelaz, je pridrela z veliko naglico v istem trenutku nasproti lokomotiva, ki je na progi pred kolodvorom premikala vozove. Ker ob prelazu ni zatvornice in je zaradi grmovja, poslopji in ostrega ovinka prost pogled na progo nemogoč, je bila katastrofa neizbežna. Strojvodja je zaman skušal še v zadnjem trenutku zavleči lokomotivo, bilo pa je že prepozno. Lokomotiva je namreč med tem že z vsi silo zadela v avtomobil in ga vlekle še kakih 60 m naprej. Ko se je končno lokomotiva ustavila, je bil avtomobil že popolnoma razbit. Pri karambolu samem je odletel sofer Horvat v dolgem loku iz avtomobila in obležal s težkimi notranjimi poškodbami na progi. Ponesrečenca je sicer lastnik avtomobilne delavnice Tischler iz Slovenjgradca takoj prepeljal v tamošnje bolnico, kjer pa se je njegovo stanje kljub zdravniški pomoči čez noč tako poslabšalo, da je davi podlegel poškodbam.

Glavna krivda na nesreči, ki je zahtevala smrt mladega in zelo vestnega soferja, zadene železniško upravo, ki še vedno ni napravila na tamkašnjem prelazu zatvornice. Ravno tam je nedavno več oseb komaj za las ušlo enaki usodi, ko so se peljali z avtomobilom čez progo.

Nesrečne vožnje

Ljubljana, 29. avgusta

Zaradi vedno naraščajočega prometa na eni in neverjetne nevarnosti na drugi strani se razne nesreče in neizgode, posebej na kolesarskih in avtomobilskih, na ljubljanskih ulicah čedalje bolj množijo. Skoro ne mine dan, da ne bi bilo prijavljenih kar po več neizgode, včasih tudi večjih nesreč, ki se dogode sredi mesta, ali pa po raznih prometnih ulicah v predmestjih in okolici Ljubljane. Davi je bilo prijavljenih policijski direkciji zopet več takih nerodnih prijeteljev.

Hlapec Ivan Lampret, uslužben v hiralnici na Vidovdanski cesti, je pripeljal včeraj dopoldne z enovrtnim vozom po Vidovdanski cesti in zavil v oster kotu na dvorišče hiralnice. Baš v tem trenutku pa sta privozila vsak od druge strani delavec Josip Grahek z Beričevega na kolesu, mehanik Pavel Smrekar pa z motornim kolesom. Ker jima je bila cesta zaradi voza nenadoma zaprta, sta se prestrašila in zavozila tik pred konjem drug drugega. Od sunka sta padla po tleh in sta se oba občutno poškodovala. Smrekar trpi na motornem kolesu nad 300 Din škode. Do neizgode je prišlo seveda čisto po naključju, zadevo preiskuje še policija.

Druge neizgode se je pripetila okrog 19. na vogalu Rožne in Florjanske ulice. Po Rožni ulici je privozil sofer Alojzij Tavčar proti Florjanski ulici, po Florjanski ulici pa je privozil istočasno z motornim kolesom delovodja tovarne Bistra v Domžalah Rok Igličar. Na vogalu obeh ulic poleg gostilne »Amerikanec« je bil karambol seveda neizbežen. Igličarja je avtomobil odbil, da je padel po tleh, se poškodoval na desni nogi in si raztrgal hlače. Tudi motorno kolo je močno poškodovano in trpi Igličar nad 600 Din škode. Avtomobil nima posebnih poškodb, razen blatnikov, ki so se zaradi sunka upognili.

Na Zaloški cesti poleg mosta proti Kodejevemu je prišlo do karambola med kolesarjem Ferdinandom Steblom in avtomobilom iz Zg. Kašlja. Stebl je privozil davi okrog 7.30 iz Kodejevega in se zaletel na prometnem križišču v prednji del avtomobila. K sreči je baš še pravčasno odskočil, sicer bi enako kakor kolo padel pod avtomobil, ki bi ga zmečkal. Sofer Ludvik Kern je sicer avto takoj ustavil, vendar je bilo kolo že zdrobljeno. Stebl trpi in nad 400 Din škode.

skupin vodi dr. Milan Jovanović-Batut. Tu so se pojavili glasovi, da je treba Srpsko Matico premestiti v Beograd, vendar večina ni bila za to, saj bi to pomenilo še bolj razvneti vojvodinski regionalno občutljivost. Sklenjeno je bilo, da bo Jovanović-Batutova skupina beograjskih članov zastopala na obnem zboru kompromisno stališče, ki gre za to, da S. M. deluje še dalje na doednani osnovi, vendar pod intelektualnim vodstvom Beograda. — V novem Sadu se odotni člani in drugi nacionalno-kulturni delavci posvetujejo, kako bi dali S. M. nov razmah in jo napravili za centralno vsega srbskega kulturnega dela v Vojvodini, ki pa naj bi delovala v skladu s tamošnjimi specialnimi razmerami, ki jih beograjski intelektualni krogi premalo razumevajo in upoštevajo.

Književne nagrade »Matic« Srpske. Kako »Matica« Srpska pospešuje književnost, kaže njen najnovejši razpis literarnih nagrad. Razpisala je tri nagrade po 10.000 Din, prvo za leposlovno, drugo za filozofsko in tretjo za socialno-ekonomsko ali politično-pravno delo ter nagrado 20.000 Din za najboljšo monografijo o Jovanu Jovanoviću Zmaju.

Mednarodna razstava plakatov se je otvorila v Monakovem. Zastopanih je 34 držav z najzanimivejšimi deli slikarjev in grafikov, ki se udeležujejo v tej panogi.

Hudeštevnik ne podoje na novo turnejo. Po prvotnem dogovoru bi imela skupina članov slavne Hudoštevnege teatra v Moskvi nastopiti v jeseni turneje po Evropi in Ameriki. Zaradi bolehnosti Stanislavskega, ki bi bil vodja turneje in nekatere

Danes velika otvoritev jesenske sezone!

Predstave ob 4., 6., 8. in 9. uri

Velepremijeral

PICCADILLY

Nočno življenje Londona. — Mojskrovo vedomo slavnega film. režiserja E. A. Dupont-a.

ANA MAY-WONG

slavna kitajska igralka v glavni vlogi kot omamljiva pesalka v Piccadilly-klubu londonske kitajske četrti.

Velefilm prekrasne in velenapete vsebine!

Danes vsi k premijeri!

„Elitni kino Matica“

Telefon 2124

Težja kolesarska nesreča se je dogodila prednočnim na hodniku Tržaške ceste pred hišo št. 27. Tam je povozil mizarski pomočnik France R. iz Vodmata 6-letno Marico Ogrizkovo in ji prizadel globoko rano na stegnu. Povoženo deklico so morali oddati v bolnico, kjer so ji rano zašili. Kolesar se je zagovarjal, da je vozil po hodniku zaradi tega, ker je videl voziti tamkaj tudi druge. Ta izgovor pa je seveda jalov in bo moral plačati za svojo brezobzirnost občutno kaznen.

Tatinski talent

Ljubljana, 29. avgusta

Danica Tomazin je v analizi policijske kronike dobro znano ime. Tudi dnevni listi so že nešteto krat pisali o njenih čudnih dogodivščinah, ki jih je doživela običajno v znamenju pocestovanja in svojih tatinskih talentov. Svoječasno se je Tomazinova zadrževala največ v Ljubljani in je le redkokdaj zašla na deželo. To samo v primerih in ob času, ko ji je predla v Ljubljani trda in se je nadejala, da bo za njeno tatinsko nprav zunaj več primernih prilik. Pozneje, ko so jo spoznali tudi na deželi, se je zopet zadrževala nekaj časa v Ljubljani in kradla vsevpred, kar ji je prišlo pod roke. Najraje je obiskovala stranke po hišah in se vtihotapljala v tuja stanovanja. Pod raznimi pretvezami je izvajala od dobrih ljudi tudi podporo, če pa se ji je nudila prilika, je brž posegla po torbici na mizi, srebri ali zlati uri na omari, po oblekah in splošno vseh predmetih, ki jih je lahko spravila v denar. Danica, ki je stara sedaj 27 let, je bila že najmanj 10-krat kaznovana.

Pred nekaj meseci se je Tomazinova podala zopet na deželo. Zivel je največ v okolici Krškega, kjer je povila tudi nezakonsko dete. Ljudje pa so kmalu občutili njeno prisotnost. Povsod, kjer se je namreč pokazala Tomazinova, se je kmalu pritožilo ta ali oni posestnik, da je okraden, da je zmanjkala gotovina, včasih pa tudi razne dragocenosti ali obleke. Čudno je bilo, da je ostal tak skoro v vseh primerih nezleđen. Sele po daljšem času je padel sum na Tomazinovo, ki se je klatila od vasi do vasi. Med tem pa se je prefrigana Danica zopet umaknila iz kraja ter mahnila na Hrvaško, kjer se je lotila tatinskega posla v okolici Jastrebarskega. Tamkaj se je spazila nekoč ponoči v neko hišo in nakradla za okrog 5.000 Din razne obleke. Par dni zatem je bila popolnoma oplenjena vse obleke zopet nekako druga družina. Orožniki bi takrat Tomazinovo skoro že aretirali, a se je urna — kakor je — hitro umaknila proti Karlovcu, sedla na vlak in se odpravila v okolico Novega mesta. Tamkaj se je preživljala z beračenjem in s tatvinami, nakar se je dne pojavila v Stari vasi pri Krškem. Ljudje so jo opazili zvečer okrog hiš, zjutraj pa je že vsa obupana prihitela na žandarmerijsko postajo neka posestnica in prijavila, da je bilo ponoči vlomljeno v njeno hišo. Kot tatice je takoj označila Tomazinovo. Navedla je, da ji je ukradla za okrog 2000 Din obleke, 1000 Din gotovine in nekaj kovanege drobiža. Orožniki so zoznali, da se je Tomazinova odpravila z vlakom v Ljubljano ter so brzojavno obvestili o vlovu ljubljansko policijo. Drzno Danico je na kolodvoru v Ljubljani pričakal detektiv in jo aretirar. Danica je imela s seboj tudi vozček z otrokom. V vozčku, katerega je Danica nekoč pred dvema mesecema ukradla izpred Dečjega doma, kjer ga je za hipec pustila brez nadzorstva neza gozpa, so našli tudi vso v Stari vasi ukradeno obleko in en fišček.

Nepoboljšljiva tatica je tako prišla ne-

nadoma ob vse in se bo morala za vse grehe, ki jih ima na vesti, zagovarjati pred sodiščem.

Razburjeni romarji na Kumu

Zagorje, 29. avgusta

Na Kumu pri Sv. Joštu in Sv. Neži je na Jernejevo nedeljo največje prošenje. Kum je priljubljena izletna točka, staroznana božja pot, poti vodijo na njegov vrh od vseh strani in če se združijo romarji in izletniki, je na njem vrvenje, kakor na redkokateri gori.

Jernejeva nedelja pa je letos zaostala glede obiska. Prejšnja leta je že v petek prišlo na Kum dosti romarjev, v soboto pa so se pomikale čez Čebulovo dolino velike trupe. Na Sklendrovskem mostu je imel nekaj mostnarov veliko dela, letos pa je naštel le 60 ljudi. Včasih se je kar na cesti proti Potioreku prodalo dva do tri hektolitri vina, letos pa niti par steklenic ne. Na Kum hodijo prav radi rudarji in je bila tudi letos večina občinstva, ki se je v lepem številu zbrala na Kumu šele v nedeljo zjutraj, iz delavskih revirjev. Duhovni gospodje, ki so prišli, da opravijo prošenje, pa sicer lepim obiskom niso bili zadovoljni in je eden od njih v svoji pridigi to tudi na tak način razkladal, da je prišlo med njim in verniki do zanimivega spora.

Prevneti pridigar je najprej grajal meščane, potem pa se je spravil nad rudarje in povzpel se je celo do trditve, da so rudarji brezverni, ker se jim predobro godi. Podobno se je baje govorilo tudi v cerkvi pri deseti masi. Prvi pridigar, ki je bil poseben hud, je ob koncu svoje pridige napovedoval nadnaravni ogenj in druge moči, ki bodo požgale in temeljito pokončale vse nezgodne doline. — Kako čist in zdrav zrak dihamo, tu — je dejal — v dolini pa je nezgoden smrad, ki ga je treba pokončati —

Med tako pridigo so nekateri seveda mirali, drugi pa so dejali navzočemu orožniku: Sedaj pa bežimo v gostilno, drugače še res spusti žveplo nad nas. Nekateri se niso več vrnili iz gostilne, večina pa se je po opravi zbrala okrog cerkve ter z gorčicjem komentirala pridigo. Zbrani množici je spregovoril neki delavec, ki je pozival duhovne gospode, naj poskusijo prej rudarsko trpljenje v jamskih rovih, preden govorijo, kako se rudarjem dobro godi. Govorniku so vsi pritrdjevali in le eden se je znašel, ki ga je vpraševal, kdo mu je dovolil govoriti ter grozil, da bo šel po orožnike. Ko so orožniki res prišli, pa moža, ki jih je hotel klicati, ni bilo nikjer.

Veliko izbiro najnovejših

modnih listov za jesen in zimo ima v zalogi

knjižarna Tiskovne zadruga

v Ljubljani, Prešernova ulica 54

Kulturni pregled

O slovenski arhitekturi. V najnovejšem (septemberskem) zvezku »Letopisa Matic« Srpske se bavi znani umetnostni kritik Kosta Strajnić z afero, ki je nastala povodom natečaja za novosadsko gledališko poslopje in o kateri je naš list pred meseci poročal obširneje. Strajnić premetrova razvoj in sedanje smeri v arhitekturi ter podaja tudi pregled moderne jugoslovenske arhitekture. Pravi, da smo Jugoslovenci v tej umetnostni panogi zelo zaostali, šele v zadnjem času je opaziti napredek. Naš največji in najpluvnejši arhitekt-umetnik je profesor ljubljanske tehnike Josip Plečnik. »Imajo vse lastnosti velikega umetnika, ni tuden, da ima Plečnik kot učitelj ogromen vpliv na svoje dijakle v Ljubljani. Slovenci imajo danes nekaj imen mlajših arhitektov, ki delajo v duhu svojega velikega učitelja in ki med vsemi v Jugoslaviji živečimi arhitekti predstavljajo najmočnejše umetniške osebnosti.« (Strajnić, str. 394.) Medtem ko ima Ljubljana danes v umetnostnem pogledu prvo in največjo besedo v jugoslovenski arhitekturi, je Zagreb brez arhitekta, ki bi imel vodilno vlogo. Najbolj pa je zaostal v arhitekturi Beograd, ki kljub svoji že nekaj desetletij obstoječi tehnični fakulteti ni imel nikdar posebne sreče s svojimi arhitekti. Strajnić ponovno poudarja, da je bilo postopanje žirije za načrte novosadskega gledališča zgrešeno: umetniško prven-

stvo sta imela stvarno samo dva načrta »Atena« in »R«; prvi je delo slovenskega arhitekta, Plečnikovega učenca g. St. Rohmana, čigar načrt je v »Letopisu M. S.« reproduciran.

Sovjetsko-ruska pevka v zagrebški operi. V zagrebški operi je nastopila v »Carmen« mlada pevka ga. Amanda Libert-Rebane, ki je v zvezi s svojem francoskemu imenu ruskega porekla. Najzanimivejša je, da je to prva pri nas nastopajoča operna pevka, ki se je izšolala v sovjetsko-ruskih šolah, na glasbenih akademijah v Lenjingradu in Moskvi. Ga. Rebane je imela v Zagrebu velik uspeh.

Gostovanje Krešimira Baranovića v Rigi. Znani hrvaški skladatelj, bivši dirigent zagrebške opere Krešimir Baranović je bil povabljen v Rigo, da dirigira v letonski prestolnici tri opere in en simfoničen koncert. Originalne bakroreze o Karlovcu, ki proslavlja letos 350letnico, je izdal v posebni, luksuzno opremljeni mapi znani grafik prof. M. D. Gjurić. Mapa vsebuje 10 del, ki so zelo posrečena in umetniško dovršena. Izšla je v 25 izvodih.

Spor za »Matico Srpsko«, o katerem smo bili že pisali na tem mestu, razvema pred bližajočim se obnim zborom vedno bolj kulturne delavce v Novem Sadu in Beogradu. V Beogradu se je vršilo te dni več posvetovanj posameznih zainteresiranih skupin. Eno teh

skupin vodi dr. Milan Jovanović-Batut. Tu so se pojavili glasovi, da je treba Srpsko Matico premestiti v Beograd, vendar večina ni bila za to, saj bi to pomenilo še bolj razvneti vojvodinski regionalno občutljivost. Sklenjeno je bilo, da bo Jovanović-Batutova skupina beograjskih članov zastopala na obnem zboru kompromisno stališče, ki gre za to, da S. M. deluje še dalje na doednani osnovi, vendar pod intelektualnim vodstvom Beograda. — V novem Sadu se odotni člani in drugi nacionalno-kulturni delavci posvetujejo, kako bi dali S. M. nov razmah in jo napravili za centralno vsega srbskega kulturnega dela v Vojvodini, ki pa naj bi delovala v skladu s tamošnjimi specialnimi razmerami, ki jih beograjski intelektualni krogi premalo razumevajo in upoštevajo.

Književne nagrade »Matic« Srpske. Kako »Matica« Srpska pospešuje književnost, kaže njen najnovejši razpis literarnih nagrad. Razpisala je tri nagrade po 10.000 Din, prvo za leposlovno, drugo za filozofsko in tretjo za socialno-ekonomsko ali politično-pravno delo ter nagrado 20.000 Din za najboljšo monografijo o Jovanu Jovanoviću Zmaju.

Mednarodna razstava plakatov se je otvorila v Monakovem. Zastopanih je 34 držav z najzanimivejšimi deli slikarjev in grafikov, ki se udeležujejo v tej panogi.

Hudeštevnik ne podoje na novo turnejo. Po prvotnem dogovoru bi imela skupina članov slavne Hudoštevnege teatra v Moskvi nastopiti v jeseni turneje po Evropi in Ameriki. Zaradi bolehnosti Stanislavskega, ki bi bil vodja turneje in nekatere

rih starejših članov so razveljavili prvotni dogovor in odgodili turnejo na prihodnje leto.

180letnica Goethejevega rojstva. V sredo je minilo 180 let, kar se je rodil v Frankfurtu ob M. eden največjih mož nemškega naroda in zapadnega človeštva sploh: Johann Wolfgang Goethe. Nemčija, ponosna na svojega velikana, je združila Goethejevo proslavo z Lessingovimi. V Weimarju, kjer je Goethe živel in umrl, so se vršile velike slavnosti pod imenom »Goethejevo in Lessingovo leto«. Nemška založništva so pripravila nove izdaje posameznih in zbranih spisov avtorja »Faust« ter najboljših biografij in studij o njem. Tudi Čehi izdajajo Goethejeve zbrane spise v novem prevodu. Fischerjevemu češkemu prevodu »Faust« priznava nemška kritika, da je najboljši v svetovni literaturi.

Razstava primorskega tiska namerava prirediti v oktobru v Ljubljani skupina naših mlajših literatov.

Dante pod mohamedanskim vplivom. Španski pisatelj A. Palacios dokazuje v svoji najnovejši knjigi »Dante in islam«, da je »Božanska komedija« nastala pod vplivom islamskih legend iz 9. stoletja. Pisec, ki je globok poznavalec starega arabskega pismenstva, navaja te legende in daje zelo prepričevalne primerjave. Zadeva je tem verjetnejša, ker je o Danteju znano, da je dobro poznal vzhodno pismenstvo, kakor je malokdo izmed njegovih sodobnikov. Izsedek A. Palacios je pomenljiv že zaradi tega, ker se Dantejevo delo čisto označuje kot »najbolj katoliški srednjeveški umotvor«.

To zares katoliško delo pa so torej v znatni meri inspirirali vplivi islama, s čemer je tudi izgubilo tisti izrazito latinsko-italijanski značaj, ki mu ga pripisujejo Italijani.

Is revij. V »Novi Evropici« z dne 26. avgusta (št. 5.) piše dr. A. Haler o vprašanju »Vzhod ali zahod«. Bivši črnogorski ministrski predeednik dr. L. Tomanović nadaljuje svoje politične spomine. V tem članku piše predvsem o avstrijskih diplomatskih intrigah v Črni gori, zlasti o zloglasni Nedčevi akciji in o anketi, ki jo je priredil v Črni gori takratni dunajski državni poslanec, sedanj českoslovaški prezident Masaryk. O prizadevanju Bosne in Hercegovine za narodno osvoboditev in ujedinitenje govori članek Pere Slijepčevića, ki je uvid posebnih knjigi tega pisca o istem predmetu. Knjiga se pripravlja za tisk. Informacije o propadu »Slavenske banke« daje članek »Nacionalizacija Trbovljav«, izvelek iz poročila dveh strokovnjakov pri likvidaciji »Slavenske banke«. Številko zaključuje premetovanje o Agrarni banki iz peresa zagrebškega narodno - gospodarskega publicista dr. I. Belina. — Šesta številka revije »Dubrovnik«, ki je izšla te dni, je prinesla razpravo Z. Vakarica o razvoju pomorstva na polotoku Pelješcu, zgodovino Korčule iz peresa V. Foretića, poročilo o gospodarskem stanju Korčule in več drugih člankov z obširnimi poročili o stanju in razvoju tujeskega prometa na dubrovniški Rivieri. — Mesečnik »Drušina«, ki izhaja v Gorici, je izdal 5. številko, ki prinaša nadaljevanje Preglednega in Lavrentičevega romana ter vse polno manjših sestavkov leposlovnega in poučnega značaja.

Domače vesti

* Napredovanje v mornarici. Za poročnika fregate sta bila imenovana poročnika korvete gr. Zenon Adamič in Josip Abram.

* Potovanje naših akademikov v Ženevo. V soboto 31. t. m. bo potovala na ekskurzijo v Ženevo večja skupina akademikov iz Ljubljane, Beograda in Zagreba. V Ženevi bodo ostali najbrže 10 dni. Pr. so. st. st. bodo zasedali Društva narodov, obenem pa si tudi ogledali lepo pokrajino zahodne Švice. Istočasno se ekskurzijo bo potovala tudi naša delegacija za kongres Mednarodne univerzitetne federacije.

* Šolska vodstva opozarjamo, da privedejo na ogled velesesamske prireditve, ki bo od 31. t. m. do vključno 9. septembra. Za obisk veljajo iste pogodnosti kakor ob velesesamju. Cela prireditev bo imela toliko zanimivega in poučnega za mladino, da ji bo razumevanje stvarne med šolskim letom lažje, ko ji bo mnogo teža, kar se bo teoretično razlagalo, še v dobrem spominu iz ogleda razstave. Opozorjamo tudi na zabavišče, ki je prključeno prireditvi, kjer se bo mladina mogla po mili volji nautiti veselja.

* Tekma harmonikarjev. Uprava Ljubljanske velesesamske prireditve ob priliki letošnje pokrajinske razstave nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. Tekmovanje bo na velesesamju v nedeljo 8. septembra ves dan. Tekmovali bodo ali v skupini diatoničnih ali kromatičnih harmonik, mladi umetniki v mladinski skupini, izdelovalci harmonik in profesionalci pa spet v svoji skupini. Tekmovalci z nagnatimi bodo dobili lepe nagrade in diplome. Po tekmovalstvu pa bodo zapele harmonike in zavriskali fantje na vinskem oddelku velesesamske pozno v noč in pričarali mešanom vaški večer z vso svojo romantiko.

* Naročnike in druge čitatelje opozarjamo na današnji prilogo uprave »Slovenskega Naroda«, ki vabi na naročilo tega najstarejšega in najcenejšega dnevnika. Mesečna naročnina za »Slovenski Narod« znaša samo 12 Din.

* Zborovanje podružnice Sadlarskega in vrtnarskega društva v ptujskem in sosednjih krajih bo v Ptuj v nedeljo 8. septembra ob 8. pri županu Brenčiču. Dnevni red: poročilo podružnice o delovanju, poročilo o zimski posebi in škodljivcih ter sklepi, usmerjeni na poravnavo te škode s proučevanjem sadnega izbora, poročilo o sadni letini in sklepi za morebitno pokrajinsko sadno razstavo v Ptuj, oziroma lokalne prireditve. Na zborovanju bodo zastopane podružnice po dveh delegatih, oblastni odbor, sadlarska in kmetijska šola ter kmetijski okrajni urad.

* Knjiga »Državnoznanstvo« od dr. Franca Ogrina (Kamnik) je pred kratkim izšla. Razen splošnih pojmov o državi ureditvi in orisa naše državne organizacije nudi raznovrstne, za vsakogar, zlasti pa za obrtnika (industrija), trgovca, kmetovalca, urade in šole potrebne podatke iz zakonov in predpisov (o kmetijstvu, verskih družbah, prijavljanju bolezni, delavskem zavarovanju itd.). Knjiga zaključuje z zakonom o vrhovni državni upravi in z zakonom o pobijanju korupcije ter tvori tako zaokroženo celoto. Razvrstitve snovi je dobra, obdelava — po pisateljevi zamisli — ustreza stavljenemu namenu. Knjiga obsega 156 strani velikega formata in stane (cena je znižana) broširan izvod 40, vezan 50 Din. Dobi se v knjigarnah, pa tudi pri pisatelju.

* Konvikt za katoliške visokošolce v Zagrebu. Na Starem Sajmištu v Zagrebu so zgradili veliko lepo palačo, konvikta sv. Krizina, v katerega bodo sprejemali katoliške visokošolce iz vseh fakultet zagrebške univerze. Poslopje je stalo okrog 10 milijonov Din in ima 128 diških sob.

* Zagreb ima okrog 6000 nezaposlenih. Kakor so izračunali zagrebški listi, je v Zagrebu v celnem nezaposlenih okrog 6000 ročnih in duševnih delavcev. Časopise poziva pristojne čimtelje, da naidejo sprčo bližajoče se zime možnost zaposlenja teh ljudi.

* Izredno dobra letina oljčnega sadu v južni Dalmaciji. V celnem boškem srezu so letos oljke izredno dobro rodile. V nekaterih občinah, kakor v Grblju in Krto-lah, je rod tako obilen, da morajo veje podpirati z drogovi, sicer bi se polomile.

* Zborovanje združenih načelnikov, ki ga sklicuje Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, bo v torek 3. septembra, kakor je bilo prvotno določeno, nego v sredo 4. septembra.

* Smrt bosanskega ljudskega pesnika. V Sarajevu je preminul, zadet od kapi, znani ljudski pesnik Mihajlo Milanović. Pokojnik je zlasti v svojih mladih letih pesnil razne lirčne in junške pesmi za ljudstvo. V narodnem stilu je spisal dramo »Kosovska djevojka«, ki se je svoečasno mnogo igrala na diletanških odrih.

* Ameriška jahta v šibeniški luki. V šibeniško luko je prispela te dni iz Zadra ameriška jahta »Saharet« pod vodstvom kapetana Parsonsa. Z ladjo potujejo trije ugledni Američani, ki so si ogledali vse znamenitosti šibenika. Po dveh dnevih je ladja odplula dalje.

* Smrtna kosa. Včeraj dopoldne je umrl v ljubljanski bolnici g. Jakob Ogrizek, kleparski pomočnik mestne planine, star 38 let. Zapuščila žena s hčerko, stanujoča na Tržaški cesti 27. Pokojnik je bolehal celih 11 mesecev. Pogreb se bo vršil jutri, v soboto popoldne ob pol 17. Iz mrtvašnice javne bolnice k Sv. Križu. — Po dolgem trpljenju je ugrabila smrt davčnega upravitelja v pok. g. Ivana Pibernika, ki je bil splošno priljubljen in čislán kot kremenit značaj in blag človek. Truplo nepozabnega pokojnika bo prepeljano danes ob 18. iz hiše žalosti Opekarske cesti 17. na pokopališče pri Sv. Križu. Pokojnika blag spomin, žalujočim iskreno sožalje.

* Dva potresa. V torek okrog 21. so občutili v Mostarju precejšen potresni sunk, spremljan s podzemskim grmenjem. Škode potres ni napravil. — V sredo pa so občutili dva potresna sunka v Gjevzeliji med drugo in tretjo uro jutraj. Oba sunka sta bila prilično močna, vendar tudi nista povzročila nikake škode.

* Letna češpelj v Brčkem je letos malo slabša, kakor je bila lani. Spravljanje sadu je baš sedaj v polnem teku. V Brčkem stanejo trgate češpeli 2,50 do 2,70 Din, trgovci pa jih plačujejo po vaseh po 1,20 do 1,30 Din; za tresene plačajo le 1 Din za kg. S proge Vinkovci-Brčko se izvozijo dnevno povprečno 4 vagoni češpelj, največ v Avstrijo in Češkoslovaško, nekaj pa tudi v Nemčijo.

* Poplava porušila most pri Tuzli. Strašno neurje, ki je razsajalo v torek v Bosni in Hercegovini, je povzročilo ogromno škodo tudi v Tuzli in okolici. Zgodnji jutranji vlak, ki je vozil iz Doboja v Tuzlo, je le slučajno ušel strašni nesreči. Čim je namreč krenil preko mosta pri Petrovem selu, se je most zrušil s silnim treskom. Veliko škodo je utrpela tudi postaja Burkinje, kjer je poplava odnesla za 300.000 dinarjev raznega materiala. Na progi Doboj-Maglaj je voda odplavila cel breg. Človeških žrtev neurje k sreči ni zahtevalo.

* Avtomobilska nesreča. Včeraj ob pol 11. se je pripetila tik pred vasio Grosuplje nesreča, ki bi bila lažja za vozača usodna. Iz Ljubljane se je vozil avto, katerega je šofirala ga dr. Fedranova, poleg nje pa sta sedela šofer in njen sinček. Odgovoril je volan, tako da vozačica ni mogla na ovinku pravočasno odvezeti ter je z vso silo zadela v ograjo, katero je popolnoma razbila. Prednji del avtomobila je popolnoma razbit. Avto, čeprav popolnoma nov, najbrže ne bo več za rabo. Ranjena je gosa sama po obrazu in šofer po obrazu in rokah, medtem ko je sinček ostal nepoškodovan. Avto je ostal na mestu ter je ponesrečenec odpeljal drugi avto, ki jim je prišel na pomoč.

* Obsodba odvetnika. Pred subotiskem okrožnem sodišču se je vršila te dni razprava proti odvetniku Tiboru Csaniji. Sodišče prve stopnje je obsodilo Csanija že v marcu na 6 mesecev zapora zaradi tega, ker je baje izjavil, da se s pomočjo neke ženske dá predsednik subotiskega sodišča podkupiti in da to ni prav nič čudno, ker smo na Balkanu. Okrožno sodišče kot apelacijsko sodišče je potrdilo prvo obsodbo, vendar pa je znižalo kazen na en mesec dni, in to pogojno na tri leta.

* Noče izročiti svojega otroka. Te dni se je pred splitsko policijo odigral razburljiv prizor z mlado materjo Nikolino Nakičev, kateri bi morala policija po sodnem odloku odvzeti dete, ki ga je imela s svojim pobeglim možem, Nakičev, sicer slabotna ženska, se je temu odloku z vso energijo uprla. Obtoževala je svojega moža, ki je pobegnil brez sledu, da je zapravil njene poslednje prihranke. Ker Nakičeva zaradi simorašnosti ne more skrbeti za dete, so zahtevali otrokovi sorodniki dete za sebe. Sodišče je tej prošnji ugodilo. Ko je Nakičeva slišala, da mora izročiti dete, ga je skrlila in se potem tudi sama hotela odtegniti pozivu policije, ki jo je končno našla in odvedla na glavni oddelk redarstva. Nakičeva je bila pridržana v zaporu, dočim so stražniki začeli iskati otroka, ki ga pa še niso našli.

* Nevarna zlobnost. V Dragomerju nad Brezovico so neki fantje položili prednočnim na cesto veliko bruno in sicer iz same nagajivosti napram avtomobilistom. Bilo je okrog 22.15, ko se je vozila z Vrhnike proti Ljubljani na avtomobilu večja družba. Avto je vozil s predpisano hitrostjo in je šofer baš še pravočasno opazil položeno bruno. Da ni bil šofer zadosti previden, bi se zaletel drveči avtomobil naravnost v bruno, kar bi gotovo imelo za posledico težko nesrečo. Avto bi se bil gotovo razbil in ni izključeno, da bi obležal ta ali oni potnikov mrtve na cesti. Avtomobilisti so prijavi zavezo orožniški postaji, ki bo krivce izsledila, na kar naj se prav eksemplarno kaznujejo, da tako enkrat za vselej izgubijo veselje za take »šale«, ki rode lahko nedolžne posledice.

* Na pet let težke ječe je bila obsojena pred sodiščem v Varaždinu kmetica Jalža Treskova iz Radakova, ker je pred meseci ubila s sekiro svojega pastorka Josipa Treska. Državno pravdnikišvo je sicer predlagalo smrtno kazen zaradi umora, toda sodišče je obtožbeno obsodilo samo zaradi uboja.

* Brezspesni trud vlomilcev. V vasi Mala Brusnica blizu Bosanskega Broda so neznani lopovi vdrli v hišo posestnika in trgovca Pančiča. Iz prodajalne so izvlekli veliko cnavsivo železno, in par sto kilogramov težko blagajno. Na dvorišču so skušali blagajno odpreti, a so pri tem toliko ropotali, da so se stanovanjci hiše zbudili in vlomilce pregnali. Vlomilci so pobegnili preko Save na slavonsko stran. Eden od njih je pustil za seboj krvave sledove, ker se je najbrže ranil pri prenašanju težke blagajne. V močni in težki blagajni je bilo okrog pol milijona dinarjev.

* Ukradli so mu ček za 100 dolarjev. Črnogorec Mile Marotić iz Gluhide je imel silno smolo. Vozil se je v vlakom iz Broda proti Zagrebu ter med Novsko in Sunjo nekoliko zadremal. Ko se je zbudil in oti-

pal žepe, se je silno prestrašil, ker je opazil, da mu je zmanjkala listnina. V kateri je imel ček za 100 dolarjev, potem 108 dolarjev in 1300 dinarjev v gotovini. Prijavil je tatvino zagrebški policiji, ki je uvedla zasledovanje.

* Umoril je svojo ljubosumno ženo. V Bajmoku pri Somboru je živel iz Hercegovine priseljeni dobrovoljec Rade Batuška že dalje časa s svojo ženo v prepiru. Vzrok hišnih sporov je bila brezmejna ljubosumnost žene, ki je svojemu možu zadnje čase neprestano pripravljala razburilne scene. Da bi pomiril ženo je obljubil Batuška, da bo dal prepisati na njeno ime 10 oralo zemlje, ki jo je preiel kot dobrovoljec, in svoje posestvo v Hercegovini To pa žene ni pomirilo. Ko je te dni Batuška odpotoval v Subotico, se je žena v njegovi odsotnosti podala k občinskemu beležniku ter javila, da se hoče ločiti od moža. Doma je povezala svoje reči in naslednjega dne odšla na kolodvor, da se odpelje proč. Baš s tistim vlakom, s katerim je hotela odpotovati, pa se je vrnil njen mož iz Subotice nazaj v Bajmoko. Med obema zakonikima je prišlo na kolodvoru do razburljivih prizorov. Ko je mož hotel ženo udariti, se je ta podala v beg. V tem pa je Batuška potegnila iz žepa nož in stekel za bežečo ženo, ki jo je trikrat sunil z nožem. V srce zadeta se je zgrudila žena mrtva na tla. Morilca so aretirali.

* Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* Ljubljanske gledališke predstave. Prva predstava za časa ljubljanske jesenske razstave bo v soboto 31. t. m. v ljubljanski operi. Vorizorila se bo Straussova klasična opereta »Cirani baron« v režiji gospoda Povheta in pod taktirko kapelnika Stritofa. Nastopali bodo: gosna Poličeva, gospa Balatkova, gosna Ribčeva, združba Španova ter gospodje Marček, Drenovec, Povhe, Peček in Janko v glavnih in večjih vlogah. Ostale vloze bodo nehi člani našega opernega zbora. Predstava bo ljudska pri znižanih opernih cenah. — V nedeljo zvečer na se bo vorizorila v ljubljanski drami Nestrojeva troječanska veselojara »Utopolence«. Glavne vloze imajo: gospa Medvedova in Rakarjeva ter gospodje Levcar, Cesar in Kralj. Sobotna operna predstava se bo začela ob pol osmih zvečer, nedeljska dramska pa ob osmih zvečer.

* Československa Obec Ljubljana. Školni odbor česke dopinovaci šole dovoljuje si zvati k učasti na zapisu do vyučovini, jenž konan bude dne 3. září od 3. do 5. hodiny odpoledni v místnosti školy (Mladika). Správa školy přilžižeti bude ku vodnému rozdelení vyučovacích hodin podle časových možností žactva, tak, aby návštěva školy byla pokud možno umožněna všem. Konsulát Republiky československé upozorňuje příslušníky české národnosti na jejich národní povinnost a učast na zápise do české dopinovaci školy vřele doporučuje.

* Nedeljsko sokolsko slavlje v Mostah. Na posebnem članskem sestanku izvoljeni slavnostni odbor je izvršil vse predpriprave za čim svečanjšo proslavo društvenega jubileja. Že vnaprej izreka najsrčnejšo in toplo zahvalo vsem, ki so mu šli pri težkem poslu na roko zlasti pa g. baronu Codelliju za brezplačen odstop krasnega prostora v graščinskem parku, mestni občini Ljubljanski in vodstvu mestne elektrarne za napeljavo elektrike. Narodnemu gledališču za dekoracije, direktici »Jutra« in »Slov. Naroda« za časnikarsko objavo. Po dolhijh prijavah obeta biti udeležba Sokolskva izredno močna in odbor pričakuje tudi od ljubljanskega in okolškega občinstva številnega obiska.

* Sokol II se bo udeležil proslave 15-letnice Sokolskega društva v Mostah v nedeljo 1. septembra. Udeležba je za vse članstvo obvezna. Zbirališče v krajih ob 13. na Kodeljevem.

* Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški priredi 15. septembra veliko javno tombolo na Kongresnem trgu. Poleg glavnih tombol (vagon premoza, 100 kg težki prašič, možko ali žensko kožo, 1 za-boj sladkorja, 1000 m platna) n. b. roj zavratn in činkvin. Tablice po 2 Dia.

* Hitro izsledeno ukradenko kolo. Mestni stražnik Štefan Arzenšek je prednočnim opazil voziti se po Lattermannovem drevoredu na kolesu mladega okrog 20-letnega fanta. Kolesar je bil brez luči in ga je stražnik posvaril ter mu zaerosil s policijo. Ker pa je bil kolesar drzen in mu je odkovarjal, je stražnik sledilni pograbil za kolo ter pozval vozača, naj mu sledi Fant pa je kmalu zaostal in ni hotel s stražnikom na policijo. Stražniku se je zaradi tega zadel neznanec še bolj sumljiv.

Kadar se vrnete s počitka

si boste ohranili moč, ako vzamete za zajterk in južino 2—3 žličice

OVOMALTINE

v skodelici mleka. Na ledu ohlajeni Ovomaltine ima izvrsten okus in je najbolj zdrava in osvežujoča pijača.

NOGAVICE ŽIGOM

KiJuc
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

ni je kolo oddal na stražnici. Kmalu za tem se je ozlasil tamkaj brat stavbenika Antona Mavriča, ki je prijavil, da je bilo malo prej ukradenko pred hišo št. 2 v Vexovi ulici 1000 Din vredno kolo. Last njegovca brata. Na stražnici so mu pokazali kolo, ki ga je zaplenil mestni stražnik Arzenšek in je Mavrič kolo takoj soznan kot bratovo lastnino. Neznaneza tatu išče sedaj policija.

* Po slabi družbi glava boli. Zidar France Svetek iz Bršlanske vasi je srečal včeraj popoldne po končanem delu na Dolenski cesti nekega Franceta. Svetek, ki je bil dobre volje, je povabil Franceta v bližnjo gostilno, kjer sta si privoščila še nekaj kozarkov. Omenjeni Francet pa je kmalu izginil in je ostal Svetek sam. Na svoje veliko začudenje pa je kmalu za tem opazil, da mu je zmanjkala listnina s 130 Din gotovine, ki se jih je polastil dolgostrni France. Svetek je zavezo prijavitel, vendar tatu še niso izsledili.

* Okraden akademik. V Vrhovčevi ulici št. 14 stanujoči akademik Ivan Gruđen je predvčerašnjim popoldne opazil pri oblačenju suknjiča, da se je mudil med njegovo odsotnostjo v sobi nepoznan tat. Gruđen je namreč ugotovil, da mu je zmanjkala iz žepa rijava usnjata listnina z 220 Din gotovine. Poleg denarja se je nahajala v listnici tudi akademska legitimacija in nekaj računov. Tat je moral biti pač kdo, ki je dobro poznal domače razmere.

Iz Maribora

* Nove uradne ure pri sodišču v Mariboru. Pri sodišču v Mariboru so uvedene sedaj naslednje uradne ure: Z mesecem septembrom od 7.30 do 12.30 in od 16. do 18. od 1. oktobra dalje pa od 8. do 12. in od 15. do 18. Vložnice je odprto meseca septembra od 8. do 12. in od 16. do 17. od 1. oktobra dalje pa od 8. do 11. in od 13. do 15.

* Pogrešan. Ze pet dni pogrešajo 75-letnega upokojenega M. Kubeža. Dne 25. t. m. zvečer je izginil brez sledu. Sorodniki so razpisali 500 Din nagrade za onega, ki bi vedel kake podatke o njem.

* Razne nezgode. V sredo popoldne je neki kolesar povozil 9-letnega Matijo Kamlerja od Sv. Martina pri Vurbeku. Deček se je preveč zagledal v mestni vrvež in se naenkrat znašel pod kolesarjem, ki je istotako padel na tla. Kamler je dobil nad očesom precejšnjo rano. Pod avtomobil je prišel na Pobrežju 16-letni Maks Letonija. Blatobran osebnega avtomobila, ki ga je srečal vrgel na nasprotno stran, sicer bi mladenič prišel pod kolesa. Pri padcu si je ranil desno nogo v stopalu in na kolenu. Pri lesnih delih zaposleni 32-letni delavec Vinko Munda je dobil pri dvigavanju večjega sklada desk na levi strani čela in na levi nogi zelo občutne rane. Od vročine se je onesvestil na Glavnem trgu 48-letni Simon Voh ter se pri padcu ranil na glavi. Na Kralja Petra trgu je neki kolesar podrl na tla 79-letnega Josipa Cafuto iz Studencev. Starček je dobil notranje in zunanje poškodbe. Odpravili so ga v bolnico in je njegov položaj zaradi visoke starosti zelo resen.

* Poroka. V Mariboru se je poročil g. Jarc z gđ. Lilijo Erber. Bilo srečno.

Iz Celja

* Odlikovanje. Z redom sv. Save III. stopnje je odlikovan šumarski nadsvetnik g. inž. Vinko Tzavirka. Njegova omemba je bila zadnjič v »Jutru« pomotoma izpuščena, kar s tem popravljamo.

* Strelska družina v Celju oživljena. Prednočnim se je vršil v reslavičjski dvorani Celjskega doma dobro obiskan sestanek članikov tukajšnje garnizije in dosedanjih članov celjske Streleke družine. Sestanek je imel namen delovanje celjske Streleke družine poživiti in ojačiti. Sestanku je predsedoval komandant celjskega 39. pešpolka polkovnik g. Vojslav Kostič, ki je po pozdravu vseh navzočih orisal veliki pomen dobro organiziranih in delavnih strelskih družin zlasti glede na da, našini resni čas. Za vzgled je postavil agnilne strelske družine v Mariboru, Ljubljani, Beogradu itd. Nad vse razveselilo se razvijajo strelske družine v Srbiji, kjer se preprosti kmetje v vsaki vasi ob nedeljah shajajo in se urijo v streljanju. Večina vojaških novincev iz južnih krajev države, ki služijo svoj kadrovski rok pri nas, je že dobro izveščana v streljanju, tako da jim je vojaška služba v tem pogledu močno olajšana. G. polkovnik je nato sporočil, da je prejel iz Ljubljane potrjena pravila celjske Streleke družine. O bodočem delovanju celjske Streleke družine se je razvila nato krajsja debata, kakor je bil izvoljen 7-članski pripravilalni odbor, ki ima dolžnost pripraviti vse potrebno za nadaljnje delo in sklicati najpogostejše ob 15. septembra občni zbor, na katerem se bo izvolil novi odbor. V pripravilalni odbor so bili izvoljeni: polkovnik g. Kostič, major g. Vučinič, kapetan g. Silekovec ter zg. mestni nadgledar Rihteršič, maz uradnik Wagner odvet. koncipient dr. Mejak in ta'n'k Kmetetske posojilnice Kranjc. Ker je bilo istočasno sklenjeno, da se v imenu obnavljajoče se celjske Streleke družine udeležijo velikih strelskih tekem v Mariboru v začetku prihodnjega meseca veččlanska deputacija, ki se bo tudi udeležila nagradnega streljanja, obveščamo vse prijatelje strelsko-društvenega pokreta, ki bi se mariborskega tekmovanje radi udeležili, da se zberejo v nedeljo ob 15. na vojaškem strelišču v Pečovniku, kjer se bo vršilo šolsko streljanje.

* Očistite ustje potoka Sušnice! Ze od zrne dalje se ob vsakem porazu vode in ob deževju nabira pri izlivu Sušnice v Savinjo nad brvjo pri mestnem parku ogromna množina kamenja, on ke, vseh mogočih odpadkov, železja, oorečana itd. Ko voda upade, ostane na malobrvjo ob Pačkovem travniku v večji vrtanji nekaj vode s številnimi ribljim zarodkom ki mora zaradi usmrane vode umrli. Naj bi kompetentni faktorji odredili dva delavca, ki bi lahko v enem dnevu izmetala naplav-

Kino Ljubljanski dvor!

Telefon 2730

Zanimiva boja za ženo in ljubezeu

ARIZONA

(Dvojni program)

DOUGLAS FAIRBANKS

Ob 4, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19.

Jeno cviro in omogočila odjaka vode in rib-jega zaroda.

* Izgubljena prevleka. Policiji je prijavil šofer Jakob Burger iz Laškega, da je izgubil preteklo nedeljo dopoldne med vožnjo od Laškega skozi Celje do Rogaske Slatine iz avtomobila 200 Din vredno strešno platneno prevleko.

Iz Hrastnika

* Sprememba posesti. Zakonca gg. Janecz in Alojzija Drnovšek, posestnika in gostilničarja v Hrastniku sta odstopila svoje posestvo svojemu sinu g. dr. Janku Drnovšku, primariju v Mariboru.

* Šola na Kalu. Po ministerialnem odloku se ukinejo vse ekskurzivne šole in nekatere od teh se spremenijo v redne enorazrednice. Tako se zgodi tudi z ekskurendno šolo na Kalu ter postane ta redna enorazrednica. Sedaj ima dolski krajevni šolski odbor nalogo, da preskrbi stanovanje učitelju. — Enorazrednico namerava šol. oblast ustanoviti tudi na Smohorju nad Laškem.

* Tombola. Za tombolo v Narodnem domu vlada v Hrastniku in tudi Trbovljah veliko zanimanje. Na vprašanje Trbovljčanov, kje se dobe v Trbovljah tombolske srečke, odgovarjamo, da v Sokolskem domu v Trbovljah. Po tomboli bo velika ljudska veselica s plesom.

Iz Trbovelj

* Umrl so: Brodnik Uršula, gostilničarka, 74 let; Kramer Aleksander, rudar v pokoju, 84 let; Medvešek Alojzij, delavec, 22 let; Sekili Anton, sin rudarja, 1 in pol let; Baumkirchner Leopold, sin delavca, 2 leti; Ranzinger Matilda, žena rudarja, 33 let; Bokali Daniela, hči rudarja, 5 let; Hribšek Ana, delavka, 62 let.

* Učiteljske deske osnovne šole na Vodi. Šolski upravitelj prosi, da se učiteljsvo na deški osnovni šoli na Vodi 1. septembra osebno zgleda, da dvigne plačo za september, ker je treba podpisati plačilne liste osebno. Kdor ne more sam priti, mora poslati pismeno pooblastilo za osebo, ki bo upravičena dvigniti denar.

* Koncert. Zbor balalajk ruskih akademikov »Kremelj« priredi v soboto 31. tega meseca ob 8. zvečer v Sokolskem domu koncert. Na sporedu so same ruske skladbe. Po koncertu prosta zabava in ples.

* Izdajanje živinskih potnih listov. Na seji odbora kmetijske podružnice 19. t. m. je bilo sklenjeno, da se za stalno poveri izdajanje živinskih potnih listov za okraje Hrastnik in Studence g. Ferdu Rošu, veleposelniku v Hrastniku. Za navedene kraje ima edino le on pravico za izdajo oglednih živinskih listov, na podlagi katerih se dobi potem živinski potni list.

* Prireditve: »Svoboda« v Trbovljah priredi v nedeljo 1. septembra popoldne na dvorišču Delavskega doma javni telovadni nastop. V nedeljo popoldne koncertira ruski zbor balalajk na gostilniškem vrtu gospe Kristine Trbove.

Iz Novega mesta

* Grozljna pisma. Po mestu dobivajo zadnje dni razni ljudje anonimna pisma, kojih vsebina je grozljna in dosega višek izprijenosti. Več takih pismem je bilo oddanih na pristojno mesto, da se dožene njihov izvor.

* Propagandna razstava Olepševalnega društva. Ob priliki proslave 30 letnice svojega obstoja priredi Olepševalno društvo v nedeljo 1. septembra na Müllerjevem vrtu v Bršlinu propagandno razstavo slik Novega mesta in okolice. Na razstavi bodo razstavljene slike, ki posejajo globoko nazaj v preteklost ter slike Novega mesta iz zadnjega časa. Na sporedu so še druge zanimivosti. V zvezi z razstavo se bo vršila tudi velika ljudska prireditev, katere čisti dobiček je namenjen za povzdigo raznih kulturnih naprav.

* Glasbena Matica, podružnica v Novem mestu, prične z rednim poukom dne 2. septembra. Vpisovanje se bo vršilo v šolski sobi Sokolskega doma danes, v petek in jutri, obkraj ob 14. do 15. ure. Poučeval se bo: klavir, vijolina, čelo in eventuelno tudi druga glasbila, nadalje mladinsko petje s splošno teorijo kot pripravilalni tečaj za dečke in deklice od 6. do 14. leta ter dijaški orkester. Mesečna ukovina znaša 70 Din, za pripravilalni tečaj 30 Din, za mladinsko petje 10, vpisnina 10 in letna članarina 20 Din.

Drzen vlom v Gaberju

Celje, 29. avgusta

Ponoči je prihitel na policijsko stražnico v Gaberju krojaški mojster Josip Medved iz Gaberja in prijavil, da se je splazil okrog 1. po polnoči v njegovo spalnico skozi zamreženo okno prve sobe neznan moški, ki je med tem, ko je Medved trdno spal, pograbil par novih in 2 para že obnošenih moških čevljev, vrednih 600 Din, nato pa je izvelkel skozi okno še v prvi sobi stoječe novo kolo. Medved se je prebudil v trenutku, ko je tat s kolesom lezel skozi okno. Skočil je iz postelje, toda tat je brez sledu izginil z vsemi ukradenimi predmeti v temi in gosti megli, ki je ležala vso noč nad celjsko kotlino. Vse dosedanje poizvedovanje po drznem vlomilcu je ostalo brezuspešno. Kolo je bilo novo, znamke »Waffenrad«, s tovarniško številko 3,918.531, črno pleskano, s prostim tekom in vredno 2.020 Din.

Serravallo

Železnata China-vino

povzroča izvrsten tek, pojačuje živce, popravlja kri ter se rekonvalescentom in slabokrvnim od zdravniških avtoritet zelo priporoča. **Izborni okus.** Čez 10.000 zdravniških priznanj. Dobi se po 3225 vseh lekarnah.

Pismo iz Julijske Krajine

Trst, 26. avgusta

Livio Ragusin-Righi je izdal brošuro »Politica di confine«, v kateri čitamo med drugim: »Čas je najboljši zdravnik tudi za drugorodce. Z rednimi preostalnimi agitatorji treba postopati brezobzirno, izolirati se morajo od kmečke mase, ki je naklonjena redu in disciplini. Dvigne naj se gospodarski in intelektualni nivo prebivalstva z večjo in racionalnejšo izrabo zemlje ter z donosom onih kulturnih elementov, katerih Avstrija ni pripustila do kraškega ljudstva. Tok notranje emigracije treba pospešiti v smislu, da se omogoči priseljevanje furlanskih in beneških družin na julijski Kras in da se podpira premeščanje drugorodcev v notranost Italije za ročna in poljedelska dela...«

V Kortah pri Piranu je 863 prebivalec, ki so vsi slovenske narodnosti. Fašistični tisk pravi, da prodira italijanska med to ljudstvo z veliko težavo, čeprav stori šola svojo polno dolžnost. Preden so otroci za šolo godni, tekajo po domačih cestah in govore s prebivalci, ki poznajo samo svoj slovenski jezik. Didaktični ravatelj Sandrucci leta sedaj okoli, da bi dosegel skorajšnje odprtje otroškega azila, češ, potem bo penetracija italijanskega jezika v Kortah lahko delo...

Izvorčena selma na Reki so se udeležili od 1. 1925. do letos: Madžarska, Rusija, Jugoslavija, Romunija, Španija in Turčija. Zvesta je ostala izložba na Reki samo, Madžarska, ki je letos razstavila vse, kar je je mogla. Italijanski listi poudarjajo, da vežejo Madžarsko na Reko trgovski interesi, prometni ozirni in tradicije.

»Agenzia Italiana« je poročala: »Proučava se načrt, da se ustanovi v prosti lukvi v Trstu veliko transitno skladišče braziljanske kave, iz katerega se bodo preskrbovale dežele vzhodnega Sredozemlja (Egipt in Balkan) ter Poljska, Češkoslovaška in južna Nemčija. Skušalo se bo doseči regulirane cene za prodajo kave in umerjene transportne tarife iz Trsta v razna konsumna središča.

Municipij na Reki je sklenil, da se znižajo za polovico takse na javne napise z »rekificiranimi« primki. Na napisih ne sme biti nobene besede v kakem tujem jeziku. Trgovci, ki si nima izpremenjenega primka, mora prositi za modifikacijo do 30. septembra t. l. Deželni odbor je takoj potrdil sklep municipija.

Veliko zavetišče za smučarje otvorilo na Snežniku dne 1. septembra t. l. Zavetišče bo na Polici v sredini najboljše smučarske cone, nasproti gozdarski hiši. Teren in veliko množino lesa je odstopil za zgradbo zavetišča planinskega društva »Carisia« princ Schönburg-Waldenburg. Tudi delavski moči so bile poceni. Prostora bo v zavetišču za sto oseb. Od Ilirske Bistrice je oddaljena tri ure. Zavetišče nosi ime po Rečanu Mario Angheben, ki je padel na italijanski fronti kot dobrovoljec.

O javnih napisih v Trstu piše »Piccolo«: Italijanski ali inozemski posetnik Trsta, ki ogleduje napise nad trgovinami v središčnih ulicah in v predmestnih, se ne more načuditi čezmernemu številu tujih primkov, slovenskih in nemških, ki žalijo in zmanjšujejo italijanski značaj kraja. Ni več dopustno, da tvorijo v italijanskem kraju, ki vrši funkcijo straže domovine, tuji primki pravilo in ne izjemo...

Roboto za popravce cest po Soviščini pri Motovunu so delali tamošnji kmetje po štiri dni na občinski ukaz. Kdor bi se protivil, bi moral plačati 25 lir na dan. Pa je bil kriz, ker so vsa sela hotela imeti lepe poti. Sprli so se pri delu in župan je moral posredovati. Rezultat je ta, da so poti slabo popravljene in pričakuje se razpis nove robove.

Istran piše iz Buenos Airesa: »Pri odhodu smo se vsi tolažili, da bomo tu v Ameriki zaslužek, da bomo pomagali svojim obiteljni doma. Toda prevarali smo se v svojih nadih. Tukaj ni tako, kakor smo si mi domisljali. Zaslužek je težak. Noben delavec nima stalnega posla. Tu ščitijo delavca malo ali skoraj nič. Gospodar postopa z njim, kakor se mu zdi in plača ga po svoji volji. Tu je vse polno oderuhov...«

Pred sodnike pride oni urar iz Škledina Ljubo Čopić, o katerem se je pretekle mesece toliko pisalo, da je iznašel sredstvo proti jetiki. V Trstu pravijo, da je cela vrsta ljudi, katere je rešil gotove smrti. Postili so ga v bolnico, da je dal svoje zdravilo nekaterim bolnikom, ki so se v resnici takoj bolje počutili. Čopić seveda ni zdravnik in zato je zaradi mazaštva sedaj pozvan pred sodišče. Čopić poudarja, da bo dokazal učinkovitost svojega sredstva. Razprava bo vsekakor zanimiva.

Trgovska višja šola v Trstu (Revoltella) je bila ustanovljena leta 1877. Leta 1924 je dobila naslov »univerza«. Sedaj ob petletnici se izraža želja, da bi se univerza razširila še na druge stroke: pravo, matematiko, fiziko, filozofijo.

Sežanski župnik in konzistorijalni svetnik g. Josip Glazar je imenovan za prisednika škofijskega sodišča v Trstu.

Idrskijsko rudniško ravnanstvo je poslalo na izložbo na Reki zanimivo delo: miniaturno Idrijo z raznimi rovi, žgalnico in njenim obratom ter številnimi tipičnimi rudarskimi predmeti in napravami. Rudniški paviljon vzbula splošno zanimanje.

Ponesrečel se je pri kopanju kamna za zidanje posestnik Fran Pipan pri Planini. Zasulo ga je kamenje in plast zemlje. Dobil je težke poškodbe, katerim je kmalu podlegel. Posestnik Ivan Mežnar s Topolca pri Trnovem je padel z voza, ker se je konj splašal pred motornim kolesom. Mežnar je težko poškodovan drugi dan umrl.

Ljubljanski dnevniki so poročali, da je umrl v Krškem najde smrti g. sodni svetnik dr. Josip Kernev. Pokolnik je bil doma od Sv. Ivana pri Trstu in je bil poročen z Vero Ponikvarjevo iz istega kraja. Služboval je v Julijski Krajini, nazadnje v Krmini. Končno je dobil mesto v Sloveniji. Ko je v Krškem prisegel, je omahnil in izdihnil. To nas spominja na naglo smrt, ki je zadela lani v Dalmaciji bivšega goriskega sodnika Fr. Vugo. Komaj je dobil službo in je prišel, da jo nastopi, je oboje in umrl. Pokojni Kernev ostane vsem, ki so ga poznali, v najboljšem spominu.

V raskih premogokopih v Istri so izkopali lani po sedem tisoč ton premoga na mesec. Letos se je proizvodnja znatno zvišala. Pretekli mesec so izkopali sedemnajst tisoč ton premoga, v avgustu ga bo osemnaest tisoč. Po mnenju inozemskih inženjerjev leži samo v Karolji okoli 150 milijonov ton premoga.

ŠOLSTVO

V letarsko šolo v Ptuj se sprejemajo v I. letnik redni učenci in učenke, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. Redni pouk traja dve leti. Šolske potrebe brezplačno na zavodu. Po uspešno dovršeni učni dobi sprejemajo odpuščeno, ki velja v smislu zakonitih določb kot pomožniški sprejel. Vpisovanje bo do vključno 30. t. m. Vpis se lahko izvrši tudi pisno, vendar je v tem primeru potrebno pri mladostnikih dovoljenje staršev. Redni in izredni učenci se bodo morali sami vzdrževati. Pouk se bo pričel 2. septembra ob 8.

Meščanska šola v St. Vidu nad Ljubljano. Vpisovanje v I. in II. razred 12. in 13. septembra ob 8. do 12. V I. razred se bodo sprejemali učenci, ki so uspešno dovršili 4. razrede odnosno 4 šolska leta na osnovni šoli. Šolska maša bo 16. septembra, 17. septembra pa se bo pričel pouk.

Vpisovanje goštev v šolo Glasbene Matice v Celju bo v ponedeljek 2. septembra in ne v nedeljo 1. septembra, kakor se je pomotoma poročalo. Priglasitev se lahko izvrši tudi z dopisnico, zlasti za gošče, ki bivajo v daljni okolici.

Gospodarstvo

Uspešno delovanje Kmetijske družbe za Slovenijo v preteklem letu

Za občni zbor, ki se bo vršil v četrtek 5. sept., je Kmetijska družba za Slovenijo pripravila obsežno poročilo o svojem delovanju v preteklem letu, iz katerega posebej zanimivo naslednje zanimive podrobnosti.

Glavni odbor je kot vodilni organ kmetijske družbe tudi lani posvetil posebno pozornost širjenju strokovnega znanja med kmetovalci in poživljenju podružnic. Da se pospeši kmetijska produkcija in poceni obratovanje, je družba zlasti propagirala večjo porabo umetnih gnojil, preizkušala razna sredstva zoper škodljivce in uvažala nove vrste semen in kmetijskih strojev. Kot glavna stanovska zastopnica kmetovalcev Slovenije je Kmetijska družba zasledovala vse važne pojave v gospodarskem življenju in ščitila koristi kmetovalcev.

Koncem preteklega leta je družba štela 15.180 udov (lani 14.910), med katerimi je bilo 774 novih. Družba je štala one žlane, ki niso plačali članarine. Novi člani so bili razdeljeni na 352 kmetijskih podružnic (lani 350).

Pri nekaterih podružnicah je bilo opaziti premalo delavnosti. Podružnice morajo tvoriti vez med člani in Kmetijsko družbo kot centralo. Zato jim je tudi naloga vzpodbujati kmete k uporabi novejših pridobitev na kmetijskem polju, nabavljati razno orodje in stroje, ki bi bili pri nabavi za posamezna gospodarstva predragi ter jih oddajati članom v skupno uporabo ter končno zbirati naročila članov za kmetijske potrebnosti, jih dobavljati pri družbi in razdeljevati med naročnike. V tem pogledu so nekatere podružnice mnogo storile za svoje žlane. Med marljivih podružnic je predvsem omeniti ono v Murški Soboti, ki je že razširila svoj delokrog čez veliki del Prekmurja in izredno pomnožila svoje članstvo. Družbeno glasilo »Kmetovalec« je lani izhajalo že 45. leto, in sicer v 15.500 izvodih. Ob priliki proslave 160letnice obstoja družbe je izšla posebna slavnostna številka. »Kmetovalec« je slovenskemu kmetu neobhoden potreben svetovalec ter bi se moral še razširiti. To pa je bilo pri sedanjih članarini 20 Din, od katere odpade na »Kmetovalec« 15 Din, izključeno.

Zelo živahen je bil lani kmetijsko-potvalni pouk. V vsem letu je družba priredila 82 kmetijskih predavanj in tečajev, pri katerih so bili zaposleni trije družbeni in trije zunanji strokovnjaki. Med predavanji je bilo 22 kino-predavanj. Predavalo se je o vseh kmetijskih panogah, o poljedelstvu, gojnicarstvu, sadjarstvu, vrtnarstvu, vinarstvu, kletarstvu, hmeljarstvu, travništvu, živilnicarstvu. Ob priliki lanske 160letnice je družba priredila jubilejno kmetijsko razstavo, ki je uspela nad vsa pričakovanja. Enodušno je bilo mnenje, da v naši državi še ni bilo tako obsežne, do vseh podrobnosti izpolnjenega in poučne kmetijske razstave.

V stremelju, da se čim bolj pospešijo vse panoge kmetijstva, je družba vzpodbujala kmete k boljši pripravi zemlje za setev, h globokemu oranju, pravilnemu gnojenju, k skrbnemu negovanju rastlin, uporabi najboljšega semena itd. Svojim članom je preskrbelo prvovrstna semena žit, ajde, krompirja, pese, trav in detelj. Veliko pozornost je posvetila travništvu in zvišanju množine krme, kajti razvoj travništva pomeni za kmetijstvo v Sloveniji, ki sloni

Na drž. gimnazij v Kranju bo vpisovanje 11. septembra od 9. do 12. v direktorjevo pisarno za vse novince, 12. septembra od 9. do 12. za dosedanje zavodove učence, 13. septembra od 9. do 12. za vse morebitne zamudnike, ki jih more biti sprejetih le toliko, kolikor se prostora v učilnicah.

Na II. deklski meščanski šoli v Ljubljani bo vpisovanje 12. in 13. septembra od 8. do 12. Služba boža bo 16., redni pouk se bo pričel 17. septembra.

Državni konservatorij v Ljubljani. Ker se je v smislu odredbe ministrstva prosvete začetek šolskega leta prestavil na 16. septembra, sporoča ravnanstvo, da bo vpisovanje na konservatorij v sredo 11. septembra in v četrtek 12. septembra, vsakikrat od 9. do 12. dop. in od 3. do 5. pop. v sobi št. 18 poslopija konservatorija v Gosposki ulici. Stari gojenci morajo predložiti lanske indekse in spricčevala ter uradno prijavo, novi pa krstni list, zadnje spricčevalo zavoda, katerega so obiskovali, in uradno prijavo konservatorija. Ta se dobi pri šolskem sluzi z kolekolovana za ceno 8 Din. Redni sprejemni izpiti bodo v petek 13. in v soboto 14. septembra ob 10. dop. in ob 5. pop. Redni pouk na konservatoriju se bo pričel v ponedeljek 16. septembra. Vse podrobnosti v vezi konservatorija.

Šola Glasbene Matice v Ljubljani. Ker se je začetek šolskega leta prestavil na 16. sept., obvešča ravnanstvo šole Glasbene Matice vse starše goštev, da bo vpisovanje 11., 12., 13. in 14. sept. od 9. do 12. dop. in od 3. do 5. pop. v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8-I. Gojenci morajo priti k vpisovanju v spremstvu svojih staršev odnosno njih namestnikov ter naj predložijo krstni list, zadnje šolsko spricčevalo in stanovski izkaz, ki se dobi v pisarni Glasbene Matice. V soboto 14. septembra naj pridejo vsi gojenci k razdelitvi pouka v dvorano Glasbene Matice v Vegovi ulici, in sicer: za klavir ob 3. pop., za violino ob 4. pop., vsi ostali gojenci pa ob pol 5. popoldne. Redni pouk na šoli Glasbene Matice se bo pričel v ponedeljek 16. septembra.

Tehniška srednja šola v Ljubljani opozarja, da bo kljub poznejšemu začetku pouka na srednji šoli ministrstva prosvete vpisovanje od 2. do 5. septembra. Redni pouk se bo pričel 9., odnosno 10. septembra.

predvsem na živilnicarstvu, prvi pogoj za njegov nadaljnji obstoj. Skušala je pridobiti kmetovalce za pridelovanje travnega semena na domačem posestvu, s čimer bi se kmetijstvu odprl nov vir dohodkov. S sodelovanjem Agrikulturno-kemičnega urada Turnovce za dušik v Rušah, Turnovce suferlostata v Hrastniku in Delegacije proizvajalcev žilkega solitra v Beogradu je družba izvršila številne gnojilne pokuse z umetnimi gnojili. Uspeh teh pokusov je razviden v nailem povečanju oddaje umetnih gnojil. Ni manj važni niso bili pokusi z različnim semenjem in s sredstvi zoper rastlinske in živalske škodljivce.

Glede živilnicarstva je bilo njeno delovanje bolj omejeno, ker imajo tozadevne agende v rokah oblastne samouprave. Začetkom preteklega leta je družba izšla v težki krizi. Zato je družba sklicala na jesen in pozneje v Ljubljano dve mlekarški anketi, na katerih je bila sklenjena ustanovitev centralne prodajne organizacije za mlečne izdelke. Do izvršitve tega sklepa sicer ni prišlo, pač pa so bili trgovci opozorjeni na velike množine sira, ki so ležale v sirarnah, in tri mesece pozneje je bil ves sir vnovčen. Sadjarstvo postaja vedno bolj dobičkanosna panoga našega kmetijstva, zato mu je družba posvetila vsi potrebno skrb s predavanji, tečaji in sadniimi ogledi, kakor tudi z uvedbo praktičnih drevesnih škroplilnic in raznimi sredstvi za zatiranje škodljivcev...

V enakem obsegu je posvetila skrb tudi vinogradništvu in kletarstvu, ki se žal nahaja že nekaj let v kritičnem položaju. Da se določijo trtni sortimenti, je sklicala ankete vinogradnikov v Brežicah, Krško, Novo mesto in Metliki, na katerih so bile določene najbolj primerne trtni vrste. Ker je zemlja v družbeni drevesnici že izžrpana, je družba vzela na Bokalih blizu Viča pri graščaku dr. Müllerju v najem za 6 let šest orolov zemlje. Gojilo se bo tu samo visoko debelno dreve. Iz drevesnice na Poljanah je oddajala v dobi 1928—1929 okrog 3000 visoko debelnatih dreves in 800 pritlikavcev. Obenem pa je posredovala dobavo sadnega drevesja iz drugih drevesnic. V kmetijsko-gospodinski šoli, ki deluje v Marjanu na Poljanah že 30 let, je družba priredila 11 mesečnih tečajev v gospodinjstvu. Veliko doberga je storil tudi seminar za vzgojo učiteljic kmetijsko-gospodinske šole.

V zastopanju kmetijskih interesov na nam oblaem je družba podala številna mnenja glede osnutkov zakonov in odredb, ki so važne za kmetijstvo, tako glede vinskega zakona, ribarskega zakona, taksega zakona in zvišanja železniških tarif. Na kmetijsko in finančno ministertvo je vložila številne prošnje, za ukinjenje carine na galico in Tomasovo žlindro, za spremembo narabe o uvozu in prometu umetnih gnojil, za carine prosto uvoz nevarnih kmetijskih strojev itd. Za trijeje je bil dosežen carine prost uvoz, na Tomasovo žlindro je bila carina ukinjena, na galico pa znižana na polovico. Nastopila je proti nepriljudnemu načrtu živilnicarkega zakona za vso državo in proti razširjenju erbskega zakona o zaščiti kmetij v današnji obliki na vso ostalo državo. Ponovno je protestirala proti premetstvi srednje vinske in sadjarske šole iz Maribora v Bukovo v Srbiji, žal brez uspeha.

Družbeno prosvetno delo na merodajnih mestih še ni našlo tistega umevanja, kakor bi zaslužilo. Saj vrši družba delo, ki pripada prav za prav državnim in drugim javnim oblastem. Podnoro iz javnih sredstev so piče. Lani je Kmetijska družba prejela naslednje podpore: od kmetijskega ministrtva: za upravne stroške 30.000 Din, za vzdrževanje »Kmetovalec« 50.000 Din, za kmetijsko potovalni pouk 15.000 Din, za gospodinjstvo 20.000 Din in za jubilejno kmetijsko razstavo 4300 Din. Poleg tega je prejela za jubilejno kmetijsko razstavo od ljubljanske oblasti 30.000 Din in od mariborske oblasti 10.000 Din, ter za gospodinjstvo šolo, odnosno za »Kmetovalec« od ljubljanske in mariborske oblasti po 10.000 Din. Sama družba pa je dala raznih nagrad za 18.900 Din.

Lep razvoj blagovnega prometa.

Ogromno denarja prihrani družba kmetijstvu v Sloveniji s tem, da uravnava cene za večino kmetijskih potrebščin. Svojim članom dobavlja prvovrstno blago po kolikor možno nizkih cenah. Glavna skladišča ima sedaj družba v Ljubljani in Mariboru, od pričetka let. leta tudi v Celju, manjše zaloge pa imajo tudi podružnice. S tem, da je družba razširila svoj blagovni promet in ga deloma prenesla na podružnice, je mnogo

Vi ste na počitnicah,

da se odpočijete. Izogibajte se radi tega tudi kofeina in uživajte kavo Hag brez kofeina. Prav nič ne pogrešate na okusu, kajti kava Hag je izvrstna prava zrnata kava, neprekosljive dobrote.

Nikdar pa ne škoduje zdravju in s tem poglubi uspeh Vašega zdravljenja in počitniškega oddiha.

Dobro se v vseh boljših trgovinah z mešanim blagom. Zahtevajte kavo Hag v hotelu in kavarni.

Kava Hag varuje srce in živce!

storila zlasti za širjenje uporabe umetnih gnojil.

Skupni blagovni promet družbe je lani dosegel že 11 milijonov 560.000 Din ter se je napram prejšnjim letom znatno povečal, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

1925. 1926. 1927. 1928.

blagovni promet v milijon. Din 4.94 7.53 8.61 11.56

Razveseljivo je zlasti naglo naraščanje porabe umetnih gnojil v Sloveniji. Družba je v preteklem letu prodala že 561 vagonov umetnih gnojil napram 214 vagonom v letu 1927., 145 vagonom v letu 1926. in 119 v letu 1925. Lani je torej družba oddala petkratno količino umetnih gnojil kakor v letu 1925. Raznih potrebščin je prodala 7735 kg (l. 1927. 6862 kg), sredstev zoper škodljivce pa 37 vagonov (l. 1927. 36 vagonov). Prodaja poljedelskih strojev se je povečala od 275 na 306 komadov (l. 1926. 211 komadov), prodaja mlekarških strojev od 46 na 66 komadov in prodaja vinarskih strojev in naprav od 473 na 543 komadov.

— Počasnejše naraščanje hranilnih vlog v Sloveniji. Ze ob priliki objave bilance Mešne hranilnice ljubljanske smo opozorili na dejstvo, da se hranilne vloge v zadnjih letih počasneje dvigajo. To nam potrjuje tudi razprava o varčevanju v Sloveniji, ki jo je objavil dr. Albin Ogris v zadnjih številkah »Trgovskega lista«. Po podatkih, ki jih je zbral dr. Ogris, je bilo gibanje vlog na knjižice in tekoče račune pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji zadnja leta naslednje (v milijonih Din):

1925.	1926.	1927.	1928.	vloge	prirastek	pravi prir.
483.1	624.2	720.4	829.0	132.9	141.1	107.2
		93.9	106.8	111.3	50.6	66.7

Vloge pri regulativnih hranilnicah so se torej lani povečale za 106.8 milijona Din na 829 milijonov Din. Če pa odštejemo kapitalizirane obresti, ki so bile pripisane glavnici, tedaj vidimo, da je pravi prirastek, ki izvira iz vloženih novih prihrankov, znašal komaj 66.7 milijona Din. To je sicer za malenkost več kakor l. 1927., toda znatno manj kakor v letih 1925. in 1926. Malenkostno povečanje tega pravega prirastka napram l. 1927. je pripisati edino povečanju pri vlogah na tekoči račun, dočim je pravi prirastek pri vlogah na knjižice dalje nazadovol od 70.9 milijona Din v l. 1926., odnosno 43 milijonov Din v l. 1927. in 29.6 milijonov Din v preteklem letu. Če računamo, da so pred vojno znašale vloge pri regulativnih hranilnicah v območju Slovenije okrog 200 milijonov kron, tedaj smo lani po zlati pariteti dosegli komaj 37.7 % predvojnih vlog.

— Delna opustitev registrov o nabavljenih in prodanih alkoholnih pijačah za tečilec v malih krajih. Finančno ministertvo je izdalo razpis glede vodenja tražarskih registrov, v katerem uvodoma ugotavlja, da je vodenje registra o nabavljenih in prodanih alkoholnih pijačah za kontrolno premeta neobhodno potrebno. Ker pa v malih in zakonitih krajih niso redki primeri, da točilec ne more voditi registra, bodisi da ne zna pisati ali da ne zna voditi predpisane evidence in bi težko dobil osebo, ki bi zanj opravljala to delo, je finančno ministertvo odredilo, da morajo registre voditi samo točilec in prodalci alkoholnih pijač. ki obratujejo v krajih, ki imajo preko 200 prebivalcev, v manjših krajih pa je vodenje registra odpravljen (merodajno je sedanje število prebivalcev, če je po občini uradno ugotovljeno, drugače pa število po ljudskem štetju iz leta 1920). Za preprečitev zlorab te ugodnosti morajo organi finančne kontrole najmanj enkrat na mesec nenadno kontrolirati te točilec, ki niso dolžni voditi registra, in se prepričati, koliko znaša njihova zaloga alkoholnih pijač. Točilec se mora ob tej priliki izkazati s potrdilom o plačani trošarini za one količine alkoholnih pijač, ki jih ima v zalogi. S to ugodnostjo je finančna uprava vsaj deloma upoštevala prizadevanja gospodarskih krogov, ki se že leta bore proti registrom. Upajamo, da bo finančna uprava sedaj, ko je registre delno opustila, uvidela, da je učinkovita kontrola mogoča tudi brez registrov.

— Agrarni protekcionizem v Švici. Nedavno smo poročali, da je švicarski zvezni svet znatno povišal uvozne carine na sirovo maslo in svinjsko maslo. Sedaj pa poročajo iz Curiha, da je zvezni svet z vseljivostjo od 26. t. m. dvignil tudi uvožno carino na krompir, in sicer kar od 2 na 4 švicarske franke za 100 kg.

— Dobave. Gradbeni oddelek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. septembra ponudbe glede oddaje del za izvršitev fundamenta za novo okretnico v postaji Rakek. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direktija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. septembra ponudbe glede dobave 130 kub. m jamskega lesa, do 16. septembra na glede dobave kreme za ževlje, 800 zavitkov pralnega praška »Persile«, 150 cent. negašenega apna, 100 kg pocinkane žice, strokovnih knjiž, jeklenih brezživnih cevi, žice, vodotesnih sklepov in doz, distančnih spojev, izolatorjev in sponk za žice. — Direktija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 12. septembra ponudbe glede dobave raznega električnega materiala. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.) Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra t. l. do 31. marca 1930. in sicer: 3. septembra pri komandi mariborskega vojnega okruza, 5. septembra pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri komandi mesta v Ptuj, 7. septembra pri komandi celjskega vojnega okruza v Celju, 9. septembra na pri komandi mesta v Slovenski Bistrici. Dne 13. septembra se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (riž, zdrob, fižol, tešetenine, mast, olje, kis, kavnine konzerve, sladkor, čaj itd.)

Borze

28. avgusta

Na ljubljanski borzi je bil danes promet srednji. Največ prometa je bilo v devizah na Dunaj, Prago in Amsterdam. Privatna ponudba je krila potrebo v devizah na London in Amsterdam in deloma v devizi na Pariz. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, le deviza na London se je nekoliko okrepila.

Na zagrebškem efektne tržišču je vojna škoda obdržala včerajšnje tečaje. Zaključena pa je bila samo za december po 421.5. Tudi v ostalih državnih papirjih ni bilo prometa. Med bančnimi papirji je bil promet samo v Jugobanki po 81. Med industrijskimi vrednotami pa se je okrepila Trboveljska ter je bila zaključena po 463.5. Tudi Vevče so čvrste; zaključene so bile po 130, ob sklepu pa so notirale 130 — 123. V ostalem so bili zaključki še v Oceaniji po 200 in v Sečerani po 410. Slavonija je dalje slabša pri 85 — 100.

Devize in valute. Amsterdam 22.78 — 22.84 (22.81). Berlin 13.545 — 13.575 (13.56), Bruselj 7.9167, Budimpešta 9.9353, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 8.0036 — 8.036 (8.186), London 275.64 — 276.44 (276.04), Newyork 56.825, Pariz 221.82 — 223.82 (222.82), Praga 168.26 — 169.06 (168.66), Trst 297.75.

Zagreb. London 275.64 — 276.44, Newyork 56.815 — 56.915, Milan 296.774 — 298.774, Curih 1094.4 — 1097.4, Berlin 13.545 — 13.575, Dunaj 8.0036 — 8.036, Praga 168.26 — 169.06, Budimpešta 9.9203 — 9.9503.

Curih. Zagreb 9.1275, London 25.18875, Newyork 519.575, Pariz 20.3375, Milan 27.1725, Berlin 123.735, Dunaj 73.18, Praga 15.39, Bukarešta 3.0825, Budimpešta 9.025, Sofija 3.76, Varšava 58.26.

Elekti. Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 d., Praštediona 850 d., Kreditni 170 d., Vevče 130 d., Ruše 275 — 285, Stavna 50 d., Sešir 105 d.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 406 — 406.5, kasa 406 — 406.5, za november 416 — 418, za december 420 do 421, investicijsko 89.5 — 90, agrarne 53.5 do 54; bančne vrednote: Praštediona 855 do 856, Union 202 den., Srpska 155 — 160, Jugo 81 — 83, Narodna 8300, Zemaljska 127 — 135, Ljubljanska kreditna 123 den.; industrijske vrednote: Narodna žumska 41 do 50, Gutmann 180 — 195, Slavkove 96 do 100, Slavonija 85 — 100, Drava 430 — 460, Sečerana 400 — 410, Union mil 165 — 170, Vevče 130 — 133, leis 15 — 20, Dubrovačka 405 — 430, Oceanija 195 — 200, Trbovlje 465 — 467.5.

Beograd. Vojna škoda 406 — 406.75, za december 421, investicijsko 80, agrarne 55.25, Narodna banka 8330 — 8345.

Blagovna tržišča

Hmelj

+ Nürnberg (27. t. m.) Pri večjih dovozih novega tehtnauškega hmelja je cena za malenkost postopila na 95—115 mark za 50 kg. Prve bale novega trznega in gorkega hmelja so bile prodane po 60—90 mark, prve bale hallertauskega hmelja (Siegel) pa so našle kupce po 120 mark.

Radio

Izveček iz programov

LJUBLJANA (572 m), **ZAGREB** (307 m), **BEOGRAD** (429 m), **PRAGA** (342 m), **BRNO** (432 m), **VARŠAVA** (1411 m), **DUNAJ** (517 m), **BERLIN** (418 m), **FRANKFURT** (390 m), **LANGENBERG** (473 m), **STUTTGART** (350 m), **BUDIMPEŠTA** (550 m), **LONDON** (Darenty 1533 m), **RIM** (441 m), **STOCKHOLM** (Motala 1348 m).

Petek, 30. avgusta.

LJUBLJANA 17: Reproducira glasba. — **19:** Gospodinska ura. — **19.30:** Glasbena in okolica. — **20:** Pevski koncert malega zbora »Ljubljanskega Zvonca«. — **21:** Koncert radio - orkestra: slovenski skladatelji. — **22:** Napoved časa in poročila.

Sobota, 31. avgusta.

LJUBLJANA 10: Prenos slovesne otvoritve veljsajna. — **11:** Obisk zadržane razstave na veljsajna. — **12.30:** Reproducira glasba. — **13:** Napoved časa, borzne vesti, reproducira glasba. — **13.30:** Poročila iz dnevnika. — **17:** Koncert radio - orkestra. — **19:** Delavska ura. — **19.30:** Obisk na svetovni razstavi v Barceloni. — **20:** Prenos programa iz Zagreba. — **22:** Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — **20.30:** Koncert radio - kvarteta: lahka godba. — **22:** Lahka večerna glasba. — **BEOGRAD 12.45:** Radio - kvartet. — **17.50:** Popoldanski koncert. — **20.25:** Koncert radio-orkestra. — **21.25:** Poročila. — **22:** Komedija. — **22.35:** Plesna godba. — **PRAGA 16.30:** Popoldanski koncert. — **19.30:** Prenos iz gledališča: Dvojakova opera »Rusalka«. — **22.25:** Godba za ples. — **BRNO 17.45:** Koncert lahke glasbe. — **19.30:** Prenos programa iz Prage. — **VARŠAVA 20.30:** Koncert orkestra in solistov. — **22.45:** Plesna godba. — **DUNAJ 11:** Popoldanski koncert. — **15.45:** Koncert kvarteta. — **19:** Komorna glasba. — **20.10:** Odločki poljudnih oper. — **BERLIN 17.30:** Vrtini koncert. — **20:** Gramofon. — **FRANKFURT 16.15:** Popoldanski koncert. — **19.30:** Prenos iz gledališča: Verdijeva opera »Moć usode«. — **LANGENBERG 17.35:** Koncert orkestra. — **20:** Zabaven večer. — **Noćni koncert.** — **STUTTGART 16.30:** Vrtini koncert. — **20:** Orkestralni in pevski koncert. — **Plesna godba.** — **BUDIMPEŠTA 9.15:** Popoldanski koncert. — **17.30:** Reproducira glasba. — **18.30:** Koncert orkestra. — **20:** Dramski večer. — **22:** Ciganska godba. — **LONDON 19.30:** Violinski koncert. — **20:** Orkestralni in pevski koncert. — **22.15:** Revija in godba za ples. — **RIM 17.30:** Popoldanski koncert. — **21:** Koncert in veseloigra. — **STOCKHOLM 20.15:** Finske narodne pesmi. — **22:** Stara in moderna plesna glasba.

Dopisi

SV. LOVRENC NA POHORJU. Po inicijativi sreskega načelnika gosp. dr. Hacinca se je vršila tu v nedeljo 25. t. m. ustanova skupščina društva Rdečega križa. Delegat ljubljanskega oblasnega odbora gosp. I. Malnarčič je s toplimi, prepričljivimi besedami pojasnil navzočim zastopnikom vseh slojev države prebivalstva vrsto in važnost organizacije ter na kratko očrtal njen plemeniti delovanje in razmah v poslednji dobi. Tekom zadnjih treh let se je številno članstvo v Sloveniji podesotilo, kar najlepše dokazuje eksistenčno potrebo te veljavne socialne ustanove, ki je vselej pripravljena, nuditi uteho, kjer je sila največja. Za predsednika je bil soglasno izvoljen tukajšnji delavni zdravnik dr. Ljope Pirnat. Tudi imena ostalih odbornikov kajmajo za obstoj in uspešno delovanje tukajšnje krajevne organizacije Rdečega križa.

ZIRL Sokolsko društvo v Zireh bo v nedeljo 1. septembra priredilo svojo javno telovadbo. Začetek ob 15. Vsako nedeljo pride sedaj v Ziri zelo veliko izletnikov, da si tako na lep način preženejo tedenske skrbi in nadloge. Gotovo jih bo prihodnje nedeljo privabila v še večjem številu sokolska prireditelja. Po javni telovadbi bo v dvorani Sokolskega doma prosta zabava s plesom.

PRAGERSKO. V nedeljo 1. septembra ob 7. zvečer vprizori jo tukajšnji in dijaki iz Sp. Poljskev lepo Schönerheriovo dramo »Otroška tragedija«, ki v treh dejanjih kaže, kaj se zgodi z otroki, če njihova mati ni poštna. Je to drama polna silnih prizorov, ki pretresejo človeka do dna, da spozna, kaj mora biti mati otroku. Tej drami bosta sledili dve veseloigri-enoidejanki: »Popetuh«, in »Nace Hlačnica pred sodnikom«, vmes pa se bodo vrstili komični nastopi. Čisti dobicek je za revne visokošolce. Vabljene vsi prijatelji lepe igre in našega dijaštva. Predstava bo v Predovičevih prostorih na Pragerskem ob vsakem vremenu.

ROGAŠKA SLATINA. (Smrtina kosa.) V žetle proti večeru so pokopali pri Sv. Trojici nad Rogoško Slatino go. Franjo Vidgajev, hišno posestnika in ženo gosp. Ivana Vidgaja, obrtnika in bivšega župana. Pokojnika je prestala dolgo in mučno bolezen. G. Vidgaju, ki je izgubil pridno ženo, in g. sinu Franjo, visokošolcu, ki bo pogrešal dobro mater, naše iskreno sožalje!

SOSTANI. Tečaj za damsko in moško krojaško prirobovanje, ki ga je priredil urad za pospeševanje obrti v Ljubljani pod vodstvom strokovnega učitelja g. Alojza Knaflja, je bil zaključen v torek, 27. t. m. popoldne v ljudski šoli. Zaključku tečaja so poleg 30 rednih obiskovalcev prisostvovali zadržni komisar g. Ignac Založnik iz Maribora, načelnik obrtne zadruge oblačilnih strok v Sošanju g. Jakob Volk in odbornik g. Baltazar Kodrun. Ko so si gospodje ogledali četrdeset delo tečajnikov v risbah, je g. načelnik Jakob Volk pozdravil vse navzoče ter se zahvalil uradu za pospeševanje obrti za prireditve, upravitelju ljudske šole g. Vrečku za prepustitev šolskih prostorov in učitelju Knaflju za njegov vzorni trud s tečajniki. Zadržni komisar g. Založnik je v daljšem prav jedrnatem govoru podal navzočim nekaj novih smernic in pouka za nadaljnji življenjski boj, ki ga bide obrtnišvo proti konkenciji in konkurenci. Zahvalil se je g. učitelju imenom urada za njegov uspeh in načelniku zadruge, ki je po njegovih besedah v mariborski oblasti ena najbolj zavednih in agilnih, trudeč se vsestransko za procvit in dobrobit svojega članstva. Z lepimi besedami se je nato poslovil od tečajnikov strokovni učitelj Alojz Knaflj, ki je razdelil obiskovalcem tečaja spričevala. Imenovan tečajnikov se je g. Miloš Volk zahvalil g. Založniku za koristne nauke ter prirediteljem tečaja za vse prizadevanje. Po-

slovl se je s toplimi besedami od s. učitelja Knaflja in mu je v znak spoštovanja in zahvalnosti izročil skromno darilo tečajnikov, nakar je povabil vse navzoče na zaključni prijateljski sestanek v kavarno »Jugoslavio«, kjer se je vršila nepriljudna zabava v noć.

SLOVENJGRADEC. Zgradba našega Sokolskega doma je pod streho. Dasi se v surovem stanju zunaj in neizdelana znotraj, vendar že monumentalno zidovje in železje samo prijetno preseneti vsakogar, ki si stavbo ogleda. Mnogo je že storjenega in s pomoćjo plemenitih darovalcev plančana, mnogo pa še manjka do končne izvršitve. Zato vabi gradbeni odsek na veliko narodno slavnost, ki se bo vršila v nedeljo 1. septembra že pod novo streho. Sodolovalci bodo dramski odsek z »Županovo Micko« in še eno igro za smeh, domaće pevsko društvo, godba na pihala, sestre Sokolice z okrepčili in drugi. Z ameriškim srećolovom je sreća zasigurana vsakomur, ki si je hoće kupiti za par dinarjev. V smereh proti Dravski dolini in proti Celju zvečer na razpolago improviziran avtobus po znižanih cenah. Na svidenje v Slovenjgradu.

Sport

Sportni drobč

V sredo se je vršil na igrišču ASK Primorje izbirni lahkoatletski miting za sestavo lahkoatletske reprezentance; ki bo na nedeljskem dvomatchu Ljubljana: Zagreb zastopala ljubljanske barve. Glavni rezultati tega mitinga so bili naslednji: **tek 100 m:** 1. Skok 12 sekund, 2. Režek, 3. Perović; **tek 200 m:** 1. Skok 23,6, 2. Stepišnik 3 m za prvimi, 3. Perović; **met diska:** 1. Banko 34,75; **skok v daljavo:** 1. Korčec, 2. Režek. Postavo ljubljanske reprezentance objavljamo na drugem mestu med službenimi objavami JLAS.

Program proslave ZNP, ki se prične v soboto, je nastopil v soboto ob 15. medmestna tekma Gradec-Zagreb, ob 16.30 medmestna tekma Beograd-Split. V nedeljo ob 8.30 dopoldne finalna tekma pokrajinskih klubov za pokal predsednika ZNP prof. dr. Franca Šukleja: SK Krajišnik (Banjaluka)-GSK Marsonija (Brod na Savi). Ob 10.15 reprezentanća nogometna tekma juniorjev Ljubljana in Zagreb. Ob 14.30 Gradec-Split, ob 16.30 Beograd-Zagreb. Vse tekme se vršijo na igrišču Gradjanskega. Postava juniorskega moštva Zagreba je naslednja: Uroš (Slavija)-Horvat, Šivak (oba Hašk), Lapena (Victoria), Knežević (Sokol), Bobinski, Geier, Zarković, Štok (vsi Hašk). Postavo ljubljanske juniorske reprezentance objavljamo na drugem mestu med službenimi objavami LNP.

Tenis - turnir v Celju

SK Celje (Celje): SK Ilirija (Ljubljana).

V soboto 31. t. m. in v nedeljo 1. septembra se vrši na tenis prostorih SK Ilirije pod Cerkovnim gradom prijateljski tenis turnir med imenovanimi kluboma. Četinsko moštvo, sestojiče iz 7 gospodov in dveh dam, nam je znano že iz lanskega leta gostovanja, pri katerem smo že takrat opazili lepo igro in borbenost vsakega posameznika. V letošnjem letu so znatno napredovali, kar je razvidno iz rezultata, ki so ga dosegli proti TKD Atleti in izgubili le z razliko dveh točk. Za njihove barve bodo nastopili znani igralci kot gg. Kopačar, Borlak, Toplak, Burger i. t. d.

Tudi Ilirijani so se dovolj pripravili s tem, da so obilo posećali mednarodne teniške turnirje in marljivo vežbali tudi na domaćih prostorih.

Pri tej priliki bi podali par besedi na našo javnost. V Sloveniji je opažati zadnja leta velik razmah v vsaki panogi sporta, doćim ravno tenis v tem nazaduje. Glavni vzrok leži pač v tem, da je interes publike premalten, dasi je to eden najlepših in najzanimivejših sportov. Vseled tega apeliramo na javnost, naj po moćnosti podpre naše igralce s posetom tega turnirja, da jim da novo vzpodbudo za nadaljno udelećevanje v tem sportu.

Pričetek turnirja v soboto ob 16. do nastalega mraka, nadaljevanje v nedeljo ob 8. zjutraj.

Službene objave JLAS

Ponovno se opozarjajo vsi klubi, da od tiskanih pravil, izdanih leta 1925., iz eplošnege pravilnika in pravilnika za tekmovalje odpadejo §§ 1.—23., 25., 37., 40., 44., 47., 48. zadnji odstavek, 74., 77. — 81., 83., 84.—88. Mesto njih veljajo pravila (pisana na stroju), ki so bila poslana vsem klubom s popravitki, kakor so bili objavljeni v »Novosti«.

Pravilnik za tekmovalja naj se izpopolni, odnosno izpremeni v emislu sklepa International Amateur Federation kakor sledi:

Izdanje 1925. i štampane nadopune: § 26. Treća rećenica ima da glasi: Za slućaj, da se mišljenja razilaže, odlučuje večina sudaca, koji su imali odlučiti o sporu. Mesto njih veljajo pravila (pisana na stroju), ki so bila poslana vsem klubom s popravitki, kakor so bili objavljeni v »Novosti«.

Pravilnik za tekmovalja naj se izpopolni, odnosno izpremeni v emislu sklepa International Amateur Federation kakor sledi: Izdanje 1925. i štampane nadopune: § 26. Treća rećenica ima da glasi: Za slućaj, da se mišljenja razilaže, odlučuje večina sudaca, koji su imali odlučiti o sporu. Mesto njih veljajo pravila (pisana na stroju), ki so bila poslana vsem klubom s popravitki, kakor so bili objavljeni v »Novosti«.

§ 56. Treći odlomak ima glasi: Ako natjecatelj erušti tri ili više prepona, ili pomićno dio istih, ili ih krši, ili pak predje iz svog reda u drugi, bit će diskvalificiran. Prepone, kod kojih natjecatelj pomakne pomićni dio, smatraju se kao srušene.

§ 57. Pravilo. Hodanje je gibanje provedeno korak po korak tako, da tijelo zadrži sa tlom neprekidni dodir.

Postupak sudaca i diskvalifikacija. Ako se koji natjecatelj za bilo koje vrijeme natjecanja ogriješio o pravilo hodanja, imade se diskvalificirati i o tome po sucima obavijestiti.

Takova diskvalifikacija postaje pravomoćna odmah nakon izvršena natjecanja, ako su prilike bile takove, da se natjecatelj nije mogao o diskvalifikaciji obavijestiti odmah.

Suci moraju opomenuti natjecatelja, ako su mišljenja, da je njegov naćin hodanja takav, da je u opasnosti, da se ogriješio o pravo hodanja.

Kot natjecanja na trkalištu diskvalificirani natjecatelj ima smesta ostaviti trkalište, a kod natjecanja na smesti, imade smesta skiniti broj ili brojeve koje nosi.

§ 59. Peti odlomak ima glasi: Natjecatelj moće da poćne skakanjem kod bilo koje visine nad najmanjom odredjenom, a moće na staviti skakanje kod bilo koje slijedeće visine. Svaki natjecatelj ima pravo ... (dalje nepromijenjeno).

i to iz jednoga komada ili iz dva koja su u sredini sastavljena kovinskom ljuskom dugaćkom od prilike 30 cm. Projek prećke mora biti trokut, kojemu je svaka stranica dugaćka 3 cm. Duljina prećke mora biti 366 do 400 cm, a težina najmanje 2 kg. Prećka mora biti glatka. Dalje do konca odlomka nepromijenjeno. Na koncu dodaje se: Kod skakanja u visinu prećka položena na izboćinama mora od rubova stalaka na svakoj strani biti udaljena 1 cm.

§ 62. Na koncu trećeg odlomka ima se dodati: Prećka stoji na izboćinama, koje su okrenute u smjer skakanja. Ove izboćine ne smiju biti dulje od 7,5 cm, promjer debljine ne smije biti veći od 13 mm. Izboćine moraju biti okrugle i glatke bez ikakvih udubina. Dalje nepromijenjeno.

§ 63. Na koncu ima se dodati: Razmak između balvana za odraz i kraja jame za skok mora biti najmanje 9 m.

§ 75. Treći i svi slijedeći odlomci otpadaju. Nakon drugog odlomka dolazi novi treći koji imade glasi:

Kod trćanja imade se vrijeme svakog natjecatelja mjeriti sa tri ure mjerilice.

Novi četvrti odlomak ima glasi:

Pobjednik je onaj, koji polući najveći broj taćaka svih pet disciplina. Taćke broje se prema tabeli za petoboj i desetboj.

Tajnik I.

SK Jadran. Pozivam članstvo, da se v ćim većem številu udeleći pogrba naše ustanove članice g. Antonije Mraćkove. Predsednik.

Službeno iz LNP. Vabim vse ćlane predsjedstva (gg. Lukećić, Vićić, Šetina, Mahćkovec) in podslavovnega kapetana na vaćen sastanek, ki se vrši danes, 30. avgusta v Narodni kavarni ob 20.30. Predsednik.

SK Ilirija (nogometna sećcija). Danes, v petek toćno ob 18.30 na igrišču vaćen sastanek igralcev skupine I. Udelećba je obvezna. Prosim toćnoć. Danes razzen tega od 17. dalje trening skupine II. Naćelnik.

SK Svoboda. Danes v petek ob 18. ure dalje strogo obvezan trening I. moštva in rezerve. Od 18. dalje v naši garderobi. V nedeljo igra I. moštvo s SK Ilirija na igrišču Primorja ob 17.25. Prosim do 16. ure v naši garderobi. Naćelnik.

SK Slavia (nogometna sećcija). V nedeljo ob 15. morajo biti na igrišču Primorja naslednji igralci: Globelnić I. II., Marchetti, Harš, Štegl, Volkar, Lumbar, Cirović, Klućec, Bucić, Raković, Bógl, Vidic, Pećar. Redićeji: Legat, Seunig, Kasteć, stranski soćdnik Peternelić. Igra se pokalna tekma Hermes s Slavia.

Službeno iz LNP. Za juniorsko tekmo Ljubljana: Zagreb, ki se bo vršila v nedeljo ob 9. dop. v Zagrebu, določam naslednje moštvo: Urbančić (I.), Jug Franc (P.), Sirećovec (I.), Mihelac (H.), Varšek (I.), Berćes (I.), Ić (I.), Šenica (P.), Svetić (H.), Terćek (P.), Trobovšek (H.), Savić (J.), Zupanećić N. (I.). Moštvo odpotuje v soboto ob 17.50. Igralci se imajo javiti ob 17.30 na postaji bliske kapetana. S sećbi morajo primesti bele bliske in kompletno obuće. Podaj. kapetan.

Iz JLAS (Službeno). Za dvomatch Zagreb - Ljubljana se določa naslednja postava: 100 m: Skok, Stepišnik (Pavšić, Režek, Jug, Perović); 200 m: Skok, Pavšić (Stepišnik, Perović, Jug); 400 m: Moćan, Zorća (Korćec); 800 m: Zorća, Moćan, Kumar; 1500 m: Kumar, Slapnićar (Zorća); 5000 m: Sporn, Tina (Slapnićar); 4x100 m: Jug, Stepišnik, Pavšić, Skok (Režek, Perović); **krogla:** Slamić, Jeglić (Petkovšek, Skok); **disk:** Slamić, Banko; **kopje:** Petkovšek, Ilvar (Skok, Slamić); **kladić:** Rotar, Slamić, skok v dalj: Korćec, Režek (Pavšić, Stepišnik, Otratić); skok v vis: Medica, Gregorćka (Otratić, Korćec); **troćkole:** Režek, Korćec (Otratić); **palica:** Gregorćka, Pavšić (Puij) (Kermavner, Tomšić). Imenovan atleti morajo biti v nedeljo dopoldne ob 8.30 na igrišču SK Ilirije. — Vsać atlet starta v svojem klubskem dresu. Atletom se strogo prepovedano kopanje. Zastopniki klubov dvignejo legiimacije za svoje atlete pri gosp. Rovanu v tainštvu ASK Primorja Masarykova 7-I. v soboto ob 19. uri. — Blagaćno ima ASK Primorje. — Vstopnice da SK Ilirija. — Oba imenovana kluba postavita vsak po štiri starćeje redićeje. — SK Ilirija postavi dobrega megalonista in zapisnikarja. Trening stafetnih predaj se vrši danes in jutri ob 18. na igrišču Ilirije. Imenovan atleti morajo biti pravoćasno na mestu. Proti atletom, kateri ne bi upoštevali gornjih objav, se bo postopalo po pravilih JLAS. — Za JLAS: Kureć M.

Plavalno prvenstvo Maribora. Dne 1. septembra bo priredil SK Železnikar v Mariboru ob 14. propagandno plavalno tekmo za prvenstvo Maribora za leto 1929. Start pri malem mostu. Cilji pri kopališču Krišćijan. Pravico do starta imajo vsi verificirani in neverificirani ćlani vseh sportnih klubov iz Maribora. Tekma se bo vršila le ob lepem vremenu. Proga je dolga ca. 1000 m.

Sokol

Mednarodna tekma leta 1930.

Vsaće štiri leta priredi Mednarodna telovadna zveza svoje tekme, ki se pred onimi na Olimpijadah odlukuje predvsem po tekmovalni tvarini in tudi po mnogostranosti celega ustroja. Poleg telovadbe na orodju mora vsaka vrsta odtekmovalci celo vrsto raznih lahkoatletićnih panog, ako naj nosi naziv prvakine. O kakem poljubnem izboru vaj ali celo orodja in gotjivi rekorderstva sploh ni govora, kar daje celi prireditvi mnogo resnejše lice. — Sokolstvo se udelećuje te vrste mednarodnih tekem že od pred vojne in je dosedaj navadno vedno stalno prvo med zmagovalnimi vrstami, ki jih masikatera večja telovadna organizacija je s tećavami sestavi. Čećkoslovaćka Sokolska Obec in Jugoslovenski Sokolski Savez dosedaj nista zamudila mednarodnih tekem niti enkrat ter eta vedno ćasno zastopala sokolske barve.

Prihodnja mednarodna tekma se vrši leta 1930. ob priliki velikega slavia luksemburćkih gimnastov v Luksemburgu meseca junija. V kolikor smo dosedaj informirani, se udeleći teh tekem Svica, Italija, Belgija, Francija, Nizozemska in brćkone tudi Sokolstvo iz Čećkoslovaćke in na Jugoslavije. O udelećbi zadnji dve organizaciji sicer se nista sklepali, toda upati je, da udelećbe ne odrećeta. Većje organizacije se že pripravljajo na tekmo in tudi ČOS je že razpisala zbirne tekme v septembru t. l. O poteku priprav v JSS pa nimamo zaenkrat nikakih informacij.

Čećkoslovaćka vojaćka telovadna šola je zaključila svoje letošnje leto z 28 absolventi. Pri zaključnih skućnjah in izpitih so bili navzoći tudi zastopniki treh velikih telesnovzgojnih združenj Čećkoslovaćke, br. Holler za Sokolstvo, Friš za amatersko zvezo in Hofbauer za plavalno zvezo. Absolventi so pokazali iz vseh strok tako lepo znanje in navećbanost, da so izrazili vsi svoje veliko zadovoljstvo nad opravljenim delom. Čećkoslovaćka armada bo prišla na ta naćin tekom

nekaj let do zadostnega številla dobrih vzgojteljev vojakov, ki bodo zanimanje za telovadbo ne le ohranili, temveć celo dvignili.

Odlikovanja

Z zlato kolajno za državljanske zasluge so odlikovani v resoru finanćnege ministarstva: poverljeniki finanćnege kontrole Ivan Torkar v Marenbergu, Alojzij Čretnik v Logatcu in Josip Vertovec v Surdulici, arhivar davćne uprave Alojzij Megla v Ljubljani, pomoćnik arhivaria finanćnege direćcije Anton Lokar v Ljubljani, preglednika finanćnege kontrole Martin Petanćić v Kranju in Anton Mavhar v Doboju. — S srebrno kolajno pa so odlikovani pregledniki finanćnege kontrole: Stanislav Stanić v Ljubljani, Josip Strojjan v Mariboru, Jakob Verk v St. Ilju, Josip Grohar v Celju, Ivan Pićkernik v Poljćah, Franjo Suln in Andrej Horvat v Rakeku, Andrej Laharnar v Slovenjgradu, Karel Spindler v Gornji Radgoni, Rudolf Oblak v Trbovljah, Anton Klemenec v Cerknici, Alojzij Müller v Boh. Bistrici, podpregledniki: Matija Rostohar v Pernecah, Franjo Stancar v Radećah, Ivan Hoćevar v Kaplji, dalje pregledniki: Josip Likar v Glamoću, Fran Volk v Bosanskem Petrovcu, Franc Abram v Golubcu, Franjo Bodić v Novem Koritu, Josip Blažetić v Toplem Dolu, Slavko Lesnikar v Gradišču, Ivan Klobučar v Malem Izvoru, Franjo Golć v Novem Koritu, Boris Klement v Suhl Reki, Josip Vodenik v Bitolju, Martin Strgulc v Dragošu, Matej Klenk v Debru.

V resoru ministarstva za gradnje so odlikovani z zlato kolajno: šef odseka pošne hranilnice Maks Komar v Ljubljani, tajnica oblasne pošno-telegrafske uprave Marija Binder in računsko-blagajniški uradnik iste uprave Ivan Rus v Ljubljani, tehnićni uradnik iste uprave Maks Rems v Ljubljani, poštni upravnik in uradniki: Franjo Koćevar v Rakeku, Valentin Pećnikar v Beogradu II., Justina Kobalova pri glavnem brzojavu v Beogradu, Terezija Čik, Pavla Nahtigal, Franja Stanovnik in Franc Leben v Ljubljani I., Ivana Pavlić in Roza Šujen v Mariboru I., Ljud. Rek v Starem trgu pri Rakeku, Ana Veselić v Trbovljah II., Evgenija Endliher v Ribnici, Emilia Gašperin na Viću, Ema Smit v Kostanjevici, Marija Debelak v Konjicah, Janko Šrai v Bohinjski Bistrici, Alojzij Bizjak

v Domžalah, Amaliya Lenard v St. Vidu nad Ljubljano, Josip Turk in Josipina Vidmar v Brezicah, Marija Pignar v Gornji Radgoni, Marija Bizjak v Ljutomeru, Jerica Grizold v Rušah, Slavko Vutković v Slatini-Radenćih, Mihaela Horvat v Soćtanju, Josip Kermek v Guštanju, Albin Leitgeb v Rogatcu, Josip Dvorćak v Ptuj, Marija Porenta pri D. M. v Polju, Marija Tori v Trbovljah I. in Mara Kržišnik v Mostah. Dalje uradnik pošne hranilnice Dušan Podgornik v Ljubljani in administrativni uradnik gradbene direćcije Maks Semen v Ljubljani.

S srebrno kolajno pa poštni namešćenci: Adolf Pipar v Beogradu II., Antonija Cvar na Bledu II., Angela Bernik in Mara Hoćevar v Ljubljani I., računovodja podrućne pošne hranilnice Josip Florjanćić v Ljubljani, pisarja pošno-telegrafske uprave Josip Feruga in Fortunat Tihle v Ljubljani, administrativni uradnik gradbene direćcije Pavel Lavrić v Ljubljani, zvaniećnik Anton Rantaša pri poštni hranilnici v Ljubljani, Franc Krese, Jakob Smolnikar, Jakob Levec in Franc Pogaćar pri pošno-telegrafski upravi v Ljubljani, kondukterja pošne uprave Anton Engelman in Josip Penko v Ljubljani, nadzorniki linij terenske sećcije: Silvester Plante v Celju, Al. Petaver v Mariboru in Franc Sovdat v Ljubljani, cestni nadzorniki gradbene direćcije Avgust Jakobin v Somboru, Franc Čof v Murski Soboti, zvaniećniki Valentin Skvarća v Ljubljani, Adolf Plater v Novem mestu, Ivan Pletenc v Čakovcu, Peter Dolinšek na Jesenicah, Alojzij Švećelj v Kranju, Rudolf Epih v Koćevju, Franc Gerbec, Janko Babnik, Martin Gruđen, Fr. Čik in Jakob Petrić pri pošti Ljubljana I., Franc Bratož, Karol Čeć, Venceć Klanćar, Jakob Vovk in Peter Vovk pri pošti Ljubljana II., Andrej Dolenc in Ivan Oćvirk v Celju, Franc Prosnik, Alojzij Filipić, Ivan Kuljat, Vincenc Kevc, Matevž Boićev in Josip Zele pri pošti Maribor I., Franc Bevec, Julij Kolar, Florijan Jesenko, Matija Grafić, Jakob Babianko in Franc Serćeb pri pošti Maribor II., Ivan Hotko in Franc Glavnik v Ptuj, ćuvar linije terenske sećcije Ognjeslav Stanić v Ljubljani in pismoćna Karol Mesec v Domžalah.

Nadalje sta odlikovana s srebrno kolajno ćlan opernega zbora Franc Rus in šepetalka narodnega gledališća Marija Povhetova v Ljubljani.

Proda se krasno

gosposko posestvo

v najlepšem kraju ljubljanske okolice, pripravno tudi za letovišće ali sanatorij. Gradieć dvonadstropen, i emonadstr. stan. hiša, dalje gospodarska poslopja, avtogaraža, velik park, sadni, zelenjadni vrt, vodovod, elektrika; avtobusna in železnikova zveza ugodna. — Polasnila: Dr. Ivan Cerne, Gospodarska pisarna, Miklošićeva c. 6, Ljubljana. 10330

L. MIKUŠ

Mestni trg št. 15
Tvornica dežnikov,
zaloga sprehajalnih
— pallo —

Iščemo zastopnike

za prodajo pisalnih strojev
za vsa mesta v državi. Reflektanti naj pošljejo ponudbe pod »Zastopnik« na »PUBLICITAS« d. d., BEOGRAD, Kralja Milana 58-IV.

Pozor!

V novo otvorjeni DALMATINSKI GOSTILNI na Medvedovi c. št. 20 se toći samo dalmatinsko visko vino: belo visko, apolo visko in ćrno visko. — — — Vsa vina po 12.— Din liter. — — — Priporoća se

Vodne turbine

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka
podjetje za zgradbo vodnih turbin
Konkurenćne cene. Zabejavajte ponudbe. Prvovrstne reference.

Ivan Pibernik

Obćina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporoćamo

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman

Človek bi bil mislil, da je pravkar vstala iz bolniške postelje. Toda Pardaillan, ki jo je na prvi mah premeril s svojimi večimi očmi, je takoj opazil, da je še vedno tako ljubko ničmurna, kakor je bila nekdaj. Občena je bila v svojo najlepšo praznično obleko.

Stavil bi bil, da se je tako nališpala za kak važen poset. Od finih satenskih šolnic in svilnenih nogavič do veznega krila in svilene modrice je vse pričevalo o njeni želji, ugajati za vsako ceno.

Komu neki? Kakšnega poseta se je nadejala? Pardaillan je to kmalu uganil, sodeč po porednem pogledu, s katerim je ošinil zaviljenega Chica.

Ko je spoznala Pardaillana in Chica, se je ukresal v njenih trudnih očeh nenaden plamen in kri ji je udarila v blede obrazce.

»Sveta Marija!« je vzklila ter sklenila shujšane ročice. »Gospod vitez! ...«

Ko je z glasom ranjene ptičke jeknila te besede, je zdajci omahnila in bi se bila zgrudila na tla, da je ni Pardaillan prestregel v naročje. In kar je bilo najbolj čudno: ko je zavpila »Gospod vitez!«, so se njene oči uprle v Chica; na njem so visele, ko se je one-svestila! ...

Pardaillan jo je vzdignil kakor peresce. Nežno jo je posadil v

naslanjač in jo potepil po ramih, rekoč:

»Nikar, nikar, dragica ... Odprite svoje lepe očke.«

Nato se je obrnil k Chicu, ki je stal pred njo kakor okamenel, očividno še bolj presunjen od nje:

»Nič hudega ni, le pogled. Od radosti je omedlela.«

In s podvojeno porednostjo je dodal:

»Gotovo se ni nadejala, da me bo po mojem nestanku tako mahoma spet zagledala. Ne bi bi si mislila, da je ubožica tolikanj navezana name ...«

Juana je kmalu odprla oči ter vsa rdeča in zmedena zamrmrala:

»Saj ni nič ... Prelesten nasmešek je zaigral na njenih ustnicah.«

»Od radosti me je obšla slabost ...«

Naključje je hotelo, da so bile njene oči v tistem trenutku naravnost uprte v Chica ...

»Saj sem vedel,« je prostodušno pokimal Pardaillan, »od radosti se ji je zvrtilo v glavi.«

A nato je preskočil k stvari:

»Nu, dragica, zdaj, ko ste spet čvrsti in čili, mi pač dovolite, da vam potožim, kolikanj sem žejen in lačen in zaspan ... Vedite, da nisem še štirinajst dni ne jedel ne pil ne mirno zadržal.«

»Štirinajst dni!« je prestrašena kliknila Juana. »Ali je mogoče?«

Chico je stisnil pešice in z zamolklim glasom vprašal:

»Z gladiom so vas trpinčili? Oh, podle duše!«

Ne on ne ona nista dvomila o resničnosti Pardaillanovih besed.

Niti na um jima ni prišlo, da bi utegnile biti samo besede.

Če je trdil, da se je postil štirinajst dni, je bilo gotovo res tako.

In če je bil videti vkljub temu še tako močan in poln življenja, je

moglo biti to samo posledica dejstva, da je bil Pardaillan izjemno

bitje, nekakšen polbog, vzvišen nad vsako človeško slabost.

Pardaillan, ki mu je to občudovanje in zaupanje prijalo, je za trenutek ganjen ustavil oči na mladi dvojici. Toda od nekdaj se mu je upiralo kazati svoja čuvstva, zato je vzklil na vso tisto grobstvo, s katero je v takih trenutkih zakrival mehkobo srca:

»Da, tako mi smrti božje, štirinajst dni! Lahko si mislite, zala Juana, da sem potreben vaše prav posebne skrbi. Po večerji se mislim takoj odpraviti k počitku, zakaj jutri moram biti svež in krepak. Ker bi se pa rad pogovoril s svojim prijateljem Chicom o nekih stvareh, ki jih ne sme poslušati nobeno človeško uho razen vaših prelepih rožnatih uhljev, bi vas prosil, da nama postrežete v kakem kotičku, kjer bova sama.«

»Tadaj vaju povedem k sebi in vama bom sama stregla,« je veselo vzklila Juana.

In poredna, kakor je bila, je prišla z eno roko Pardaillana, z drugo Chica ter ju s smehom in čebljanjem odvela v svojo sobico.

Nato je hotela oditi, da bi naročila večerjo. Toda Pardaillan jo je zadržal in s smešno važnostjo izpregovoril:

»Draga Juana, rekel sem vam, da gledam na vas kakor na svojo ljubezno sestro. Po radosti, katero ste pokazali, ko ste me zagledali živega in zdravega, bi sodil, da me tudi vi ljubite kakor sestra svojega brata. Ali pri vas ni navade, da bi se bratje in sestre poljubljali po dolgi ločitvi?«

»Oh, iz srca rada!« je rekla Juana, ne kažoč ne zmedenosti ne zadrege.

Brez dolgega oklevanja je nastavila lici in Pardaillan ji je pristisnil na vsako stran topel bratovski poljub. Nato se je dobrodušno obrnil k Chicu in ga pokazal Juani:

»Kaj pa tale? Ali vam ni še več nego brat? Ali ne boste tudi njega poljubili?«

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako družo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obnem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službe dobi

Prodajalka
lepo pisavo, začudenje, sprejme Jančič. Zg. Šiška Celovška cesta. Reflektiranje naj predloži osebno pisane ponudbe. 28093

Žagar
dobro izurjen v vseh janki, dobi stalno mesto. Arankova cesta. Reflektiranje naj predloži osebno pisane ponudbe. 28093

Krojači in krojačice
Sprejemajo vse dame in ženske v krojačice in krojačice in samostojnega krojača. Istočasno sprejemajo SIVILO, ki je popolnoma zmožna prirobovanja toalet in aranžiranja. Reflektiranje samo na prvotnost moč. — Več se poizve v trgovini T. Kunc, Mestni trg 14. 28089

Kroj. pomočnik
ki je vsehstransko dobro izurjen, dobi mesto takoj, hrana in stanovanje v hiši. M. Uranič, Stražišče pri Kranju. 28085

Prodajalka
dobro izurjena v trgovini s mesnim blagom, posebno pripravna za manufakture, sprejme Jos. Oselin, Laško. 28092

Tapet. vajenca
sprejme takoj Oselin in Dolinar, tapetnistvo, Ljubljana, Igriska ulica 10. 28794

Učenca
sprejemam takoj v trgovino s mesnim blagom v večjem trgu ob železnici. Pogoj je primerna šolska naobrazba, pošten in zdrav. Ponudbe pod šifro »Jutra« pod šifro 28771 na ogl. odd. »Jutra«.

Graverja - rezbarja
ki zna tudi vulkanizirati, sprejemam takoj ali kasneje. Ludvik Kan, Bežigrad. Kn. Somenik 3. 28747

Sprejemem dečka
18 let staroga. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28048

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik in njegov avtomobil

124.
Toda gospod Kozamurnik ni bil vaje toliko sadja. Preobdelal se ga je bil. Zaradi prepolnega želodca so ga vse noč mutile hude sanje. Sedel je pokoncu, premetaval se in poskakoval, prav kakor da je še vedno v svojem polomljenem avtomobilu. Le kaj se je sanjal nesrečnega?

Več plesarskih pomočnikov

dobrih, sprejemam takoj — Ivan Strojani, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 65. 28744

Kuharica in sobarica
ki je vajena šivanja perila, dobi stalno službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28019

Lesni strugar
dobi stalno mesto. Prednotno imajo tisti, ki so vajeni izdelovanja ročajev in vajen za deželne. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Strugar«. 28757

Deklico
zdravo, in poštenih staršev sprejme šivilja k majhnemu otroku. V prostem času bi se učila šivanja. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28010

Prvovrstne pomočnice in vajenke
s 3 razr. mešč. šole sprejme modni salon Ravnikar, Škofja ulica 194. 28067

Vzgojiteljica
strokovno naobrazena, s znanjem nemškega jezika in klavirja, dobi takoj stalno službo. Ponudbe pod šifro »Stalnost 333« na ogl. oddelki »Jutra«. 28014

Prodajalka
mešane stroke, dobro veščo manufakture, takoj sprejemam. Ponudbe pod šifro »Mešana stroka« na oglasni oddelki »Jutra«. 28090

Pletiljo
samoosvojeno, za stroj Ideal sprejme v stalno službo Maria Bohk, Sv. Lovrenca na Pobjuri. 28090

Pletilje in vajenke
za navaden in oemiljni stroj sprejme Dermota v Ljubljani. 28063

Službo dohite
najraje pri kakih boljših družini v mestu ali izven sprejemam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28061

Knjige

Weltreich der Technik
4 volike popolnoma nove knjige prodam ali zamenjam za enake ali boljše foto-aparate. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 28028

Službe išče

Bivši trž. uradnik
II. kategorije, 35 let star, išče kakršnokoli pisarniško službo. Sprejme tudi vsak drug podoben posel s mesečno plačilo ali elgurirano zasluzkom. Cenj. po navedbi na oglasni oddelki »Jutra« pod »Visokotolska izobrazba«. 27957

Prodajalka

vešča mešane stroke, vestna in poštena, vajena samostojnega vođenja, s dobriimi sprečevaji, išče nameščenja. Naslov v ogl. odd. »Jutra« 28021

Mesto skladiščnika

ali čisto išče trgovsko izobražen mladčnik, lepega nastopa, vešč elovščine, italijanščine in nemščine. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Služba 28029« 28077

Mlad trg. pomočnik

dobro izvešan v speeriji in telegrafiji ter eploh v mešani stroki, želi premeniti službo v mesto ali vešč kraj in deželi. Nastopi 1. septembra. Cenjene ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Dobro prodajalec 1909«. 28021

Navijačko

sprejemam takoj v Ljubljani, Opekarska cesta št. 32. 28044

Učenca
sprejemam v špicerijevko trgovino v Ljubljani Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28009

Zasluzek

Zastopnike
ki redno obiskujejo večja industrijska podjetja, iščejo. Ponudbe pod »Visok postrežnik za službe« na oglasni oddelki »Jutra«. 27884

Stalno zastopstvo v davčnih zadevah
prezema finančni uradnik v pokojni. — Vprašanja na oglasni oddelki »Jutra« pod »Davke«. 28023

Šivilje za dežnike
dobi delo na dom. Tovarna Vidmar, Pred škofojo št. 19. 28756

Pouk

Prva oblaet. koncesijonirana

Šoferska šola

Camerak, Ljubljana (Jugavoj), Dunajska cesta 36. Telefon 2836. Strokovnjaški teoretini pouk in praktično vožnjo na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega. 28054

Nemško govoriti

se vsakdo nauči najbolje po moji metodi, Salendrova št. 4/II. 28024

Klavirska učiteljica

Berta Emich, Vidovdanska cesta 1. 28045

Knjige

Weltreich der Technik
4 volike popolnoma nove knjige prodam ali zamenjam za enake ali boljše foto-aparate. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 28028

Službe išče

Bivši trž. uradnik
II. kategorije, 35 let star, išče kakršnokoli pisarniško službo. Sprejme tudi vsak drug podoben posel s mesečno plačilo ali elgurirano zasluzkom. Cenj. po navedbi na oglasni oddelki »Jutra« pod »Visokotolska izobrazba«. 27957

Prodajalka

vešča mešane stroke, vestna in poštena, vajena samostojnega vođenja, s dobriimi sprečevaji, išče nameščenja. Naslov v ogl. odd. »Jutra« 28021

Mesto skladiščnika

ali čisto išče trgovsko izobražen mladčnik, lepega nastopa, vešč elovščine, italijanščine in nemščine. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Služba 28029« 28077

Mlad trg. pomočnik

dobro izvešan v speeriji in telegrafiji ter eploh v mešani stroki, želi premeniti službo v mesto ali vešč kraj in deželi. Nastopi 1. septembra. Cenjene ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Dobro prodajalec 1909«. 28021

Vrednota

20 odstotne kronske bone

Pohištvo
Posteljo iz trdega lesa, poltirano poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28036

Pisalo mizo

ter drugo opremo kupim v Ljubljani. Ponudbe z navedbo cene na poštni predal 188, Ljubljana. 28012

Prehrana

2-3 gospode sprejemam na celodnevno domačo hrano s zajtrkom za 500 Din. Naslov v ogl. oddelki »Jutra«. 28041

Lokali

Prostore
primerno za delavnico ali skladišče na prodajnem s 1. septembrom t. l. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Delavnica - skladišče«. 28036

Korpalna banja

ekopaj nova, ceno na prodaj. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 28008

Motorna vozila

Motor
tipa Ariel, 500 kub. cm, s priklonim vozom (m. Beiwagen), komplet, s električno lučjo in sireno, malo rabljen, takoj na prodaj. Vprašati je pri vratarju Poljanski nasip, tovarna 40. 28005

Rezervni deli

»Ford«, starega tipa, na prodaj. Ogleda se Tršičeva cesta 4. 28050

Motorno kolo

kupim, novejša tipe, 1 tri četr do 3 in pol k. s. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Motore«. 28023

»Alfa-Romeo« avto

tipa sport, šestcilindrski, 3 Mt., štirisedežen, s aluminijem karoserijo, s razjemo potrošnje manj kot 15 l na 100 km ter prevožen samo 30.000 km prodam. Letosam se kupi Fiat avto, tipe 509, 2-sedežen (lahko tudi v pokvarjenem stanju), ozir. prodaj avto iste tipe, dvedeseden, v pokvarjenem stanju. Anton Petrič, Novo mesto 28007

Kupim

Mesariji!
Delikatna trgovina potrebuje tedensko do 300 kom. pristnih in okusnih kranjskih klobas. Najnižje ponudbe se preloži na ogl. oddelki »Jutra« pod »Kranjske klobase«. 28002

Fotograf. kamero

(Rolleiflex) 6 x 9, optika f. 4.5, kupim. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 28018

Avbo ali zavijačko

v dobrem stanju kupim. — Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28032

Ročni vozček

majhen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Ročni vozček«. 28036

Stanovanje

lepo, solinsko, dvoh sob, kuhinjo in priključni takoj oddam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 28049

Stanovanje

2 lepih, prasnih solčnih sob, s sonoparbo kuhinjo, prostore in s elektr. razsvetljavo oddam takoj. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28027

Stanovanje

2 sob in priključni v mestu išče mirna družina za takoj ali pozneje. Ponudbe s ceno na poštni predal 183, Ljubljana. 28011

2 sobi in kuhinjo

s elektr. razsvetljavo oddam s 1. septembrom. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28063

Dijaska stanovanja

2 dijaka (inji) sprejemam na hrano in stanovanje. Janežičeva ulica 324, Tomšičev dvorec, Maribor. 28091

Dva dijaka

sprejemam v svo okebro. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28029

2 dijaka ali gospoda

sprejemam na hrano in stanovanje v bližini glavnega kolodvora. Naslov v oglasni oddelki »Jutra«. 28062

Sobe

v bližini Tabora oddam gospodini. Naslov v oglasni oddelki »Jutra«. 28072

Kabinet

s opremo ali brez nje oddam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 28097

Sobico

atlo in zračno, s eno posteljo, oddam s 1. septembrom. Reber 15. 28075

Hišo v najem

oddam s dvema obrtoma (mesarija in gostilna) s inventarjem vred. s sobami za tuje in zasebnim etanovanjem in gospodskimi poslopiem v mestu na Dolenjskem, na prometnem kraju in dobrodočima obema obrtoma, pod zgodnjimi pogoji. Potrebna je mala kava priredba. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28007

Pekarijo

v kateremkoli mestu Slovenije iščem v najem. Dopolne na naslov: Ivan Gradščak, Kraginške Toplice, Hrvatska. 28057

Stanovanja

2 sob in priključni v mestu išče za takoj ali november starejši, cel dan odosoten, takozvani par brez otrok. — Rožna dolina, Šiška in Kodeljevo ne pride v poštev. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Mira stalna stranaka«. 28401

Stanovanje

obetoječe in 2 ali 3 sob ter kopalnice išče mirna stranaka brez otrok, najraje v Prulah. Pisane ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Prulec«. 28006

Večje stanovanje

iščem v centru. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Jezičkovni tečaj«. 28740

Solinsko sobo

lepo opremljeno, s posebnim vzhodom. oddam. Razsvetljava električna. Naslov: Domobranska cesta št. 17, v pritličju. 28759

Sostanovalca

sprejemam v celo dobro oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 28732

Sobo

s separiranim vzhodom, v novi vili oddam v Rožni dolini, cesta VIII št. 4. 28033

Sobico

svetlo in zračno, s eno posteljo oddam s 1. septembrom. Tavor, Reber št. 15. 28075

Mesečno sobo

anano, opremljeno, s posebnim vzhodom in elektriki oddam takoj v Spodnji Šiški, Jančeva 8. 28030

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vzhodom in elektriki oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28026

Sobo

s separiranim vzhodom in elektriki razsvetljavo oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28040

Sobo

lepo in solinsko oddam takoj dvema boljšima gospod